

કૃષિ પ્રભાત

ખેડૂતોનું એકમાત્ર દૈનિક અખબાર

તા. ૧૩-૦૫-૨૦૨૨ • શુક્રવાર • પાના ૧૬ • RNI GUJGUJ/2006/18948 • krushiprabhat01@gmail.com

‘કૃષિ પ્રભાત’
જાહેર ખબર આપવા
માટે સંપર્ક કરો
કપીલ ખાદીકર
75671 33377

ભારતમાં પ્રથમવાર
ઓર્ગેનિક સીડ્સ ટ્રેસર
મુંડા, કુગ, બેક્ટેરીયાથી સુરક્ષા
માંડવી તથા સોયાબીન માટે
૧૪૦ કીલો બીજ માટે ૧ લીટર
લાંબા સમય સુધી સુરક્ષા

કુદરતી ઉત્પાદનો કરતી ૨૧ વર્ષ જુની કંપની
સુર્યા હર્બલ કૃષી ઉદ્યોગ મો : ૯૩૨૭૨ ૩૩૩૨૨ - પટેલ સાહેબ
પાલીતાણામાં પ્રાપ્તિ સ્થાન : ભીજૂભાઈ મલેક
કુકાન નં-૮, APMC, Mo. 98258 55824

મોબાઈલને મિત્ર બનાવો - ઘર બેઠા પશુપાલનની માહિતી મેળવો

શિતલ : જોને બેન આ મારી ભેંસ દૂધ
ઓછું આપે છે શું કરવું ?
મિતલ : જુવો બેન તમારે તેના આહાર
ઉપર ધ્યાન આપવાની જરૂર છે.
શિતલ : પણ પશુના આહારની સાચી
માહિતી ક્યાંયથી મળતી નથી કોણ
શિખવાડશે જણાવો ને.
મિતલ : લો એ તો સાવ સહેલું છે.
શિતલ : એ કેવી રીતે?
મિતલ : અત્યારના જમાનામાં તમે
સ્માર્ટ ફોન તો વાપરતા જ હશો?
શિતલ : હા વાપરું જ છું ને, તો?
મિતલ : તો પછી ઉઠાવો ફોન અને
ડાઉનલોડ કરો એગ્રીમિડીયા ટીવી
મોબાઈલ એપ.
શિતલ : એગ્રીમિડીયા ટીવી? એમા
શું છે?
મિતલ : એગ્રીમિડીયા ટીવી એપમાં
પશુપાલનના વિડીયો જોઈ તમે બધી

માહિતી મેળવી શકશો. અને એ પણ
આપણી પોતાની ભાષામાં.
શિતલ : ઓહ શું વાત છે! વિડીયોમાં
મળી જશે બધું?
મિતલ : હા હા બધી જ માહિતી
મળશે, પણ જો વધારે માહિતી જોઈતી
હોય તો એગ્રીમિડીયા ટીવી એપમાં
તમારો પ્રશ્ન પૂછી લેવાનો અને
તમારી સમસ્યાનું સમાધાન તૂરંતજ
મળી જશે.
શિતલ : અરે વાહ તો તો હું અત્યારે
જ ડાઉનલોડ કરી લઉં એગ્રીમિડીયા
ટીવી એપ.
મિતલ : લો આ બેને તો એગ્રીમિડીયા
ટીવી એપ ડાઉનલોડ કરી લીધી, હવે
તમે પણ કરી લો.
એપ ડાઉનલોડ કરવા માટે અહી
ક્લિક કરો અથવા પ્લેસ્ટોરમાં જઈ
Agrimedia TV ડાઉનલોડ

ખેડૂત પ્રભાત

રવી ડુંગળી
સહાયમાં
રૂ. ૧૦૦ કરોડની
મંજૂરી...

જુઓ પાના નંબર ૦૭

ઓરીગુનલ
કલકત્તી ગલગોટા
નો ઘરું મળશે..
મધર પ્લાન્ટ પરથી
કલમ કરેલો ઘરું..

પીળા અને કેસરી એમ બન્ને કલરમાં ઉપલબ્ધ..
ઘરુંની હોમ ડિલિવરી આપવામા આવશે..
વાવેતરથી વેચાણ સુધીની સંપૂર્ણ માહિતી આપવામાં આવશે..
સંપર્ક-9737823289

ખેડૂત બોલે ખેતરેથી...

હાથમાં પાણી
હોવા છતાં
ઉનાળે ઉંચા
તાપમાનને
લીધે પાક બળી
જવાથી વાવેતર
નથી કરતાં...

● શિયાળું સિઝનમાં કપાસ અને અજમો ઉભો હતો, એટલે કોઈ
શિયાળું પાક વાવેતર કરવાનો અવકાશ રહેતો નથી.

જુઓ પાના નંબર ૧૦

કૃષિ પ્રભાત

ખેડૂતોનું એકમાત્ર દૈનિક અખબાર

તા. ૧૩-૦૫-૨૦૨૨ • શુક્રવાર • પાના ૧૬ • RNI GUJGUJ/2006/18948 • krushiprabhat01@gmail.com

‘કૃષિ પ્રભાત’

જાહેર ખબર આપવા
માટે સંપર્ક કરો

કપીલ ખાદીકર

75671 33377

AN ISO 9001:2015 SEEDS CERTIFIED COMPANY

BOMBAY SUPER®
HYBRID SEEDS LIMITED

ભારતની નં.૧ મગફળી બીયારણ કંપની...

improve the Health
and
Productivity of
Plant and field...

SEEDS FOR FUTURE

વધુ માહિતી માટે નજીકના બિજ વિકેતાનો સંપર્ક કરો.

કૃષિ પ્રભાત

ખેડૂતોનું એકમાત્ર દૈનિક અખબાર

તા. ૧૩-૦૫-૨૦૨૨ • શુક્રવાર • પાના ૧૬ • RNI GUJGUJ/2006/18948 • krushiprabhat01@gmail.com

‘કૃષિ પ્રભાત’

જાહેર ખબર આપવા
માટે સંપર્ક કરો

કપીલ ખાદીકર

75671 33377

DHARMANANDAN

Agri Seeds

નમસ્કાર ખેડૂત ભાઈઓ,
ધર્મનંદન એગ્રી સીડ્સ લાવ્યું છે, આપના માટે જૂનાગઢ કૃષિ
યુનિવર્સિટી સંશોધિત GJG 32 વધુ ઉત્પાદન આપતી જાત-
નહિવત રોગ - નહિકુગ, નહિસુકારો, ઓછા ખેતી ખર્ચ માં વધુ
ઉત્પાદન આપતી જાત.

GJG - 32

આ સિવાય મગફળીની જાત જેવી કે G-20,
G-22, G-39, TJ-37 વગેરે જાત નું
ખાત્રીબંધ સુપર ક્વોલિટી બિયારણ માટે
ધર્મનંદન સીડ્સ જૂનાગઢ નો સંપર્ક કરો

સેલ્સ મેનેજર જયદેવસિંહ મોરી - 9904871348
કસ્ટમર કેર- મેનેજર-ધ્રુવિતા ગેવરિયા-
9023599592

ધર્મનંદન એગ્રી સીડ્સ (જૂનાગઢ)

જૂનાગઢ જેતપુર હાઇવે ભેસાણ ચોકડી પાસે

+919879367444, +919428378192 - ડીલર/ડિસ્ટ્રીબ્યુટર આવકાર્ય

કૃષિ પ્રભાત

ખેડૂતોનું એકમાત્ર દૈનિક અખબાર

તા. ૧૩-૦૫-૨૦૨૨ • શુક્રવાર • પાના ૧૬ • RNI GUJGUJ/2006/18948 • krushiprabhat01@gmail.com

‘કૃષિ પ્રભાત’

જાહેર ખબર આપવા
માટે સંપર્ક કરો

કપીલ ખાદીકર

75671 33377

તલ: ખેતરોમાં

વાટવા,

ઉભડીઓ

અને ખેરવા...

ઉનાળું તલ આ વર્ષે ગુજરાતમાં કૃષિ વિભાગના છેલ્લા આંકડા મુજબ ૧.૦૭ લાખ હેક્ટરમાં વવાયા છે. અહીં પ્રગટ તસવીર મોકલતા જૂનાગઢના વિસાવદર તાલુકાના મિયાવડલા ગામેથી ભરતભાઈ સાવલિયા (મો.૯૪૨૬૧ ૬૯૯૭૦) કહે છે કે ઉનાળું તલ કાપણીનો પીંક પિરીયડ ચાલે છે. ખેતરોમાં તલી વઢાય છે, ઉભડિયો થઈ રહી છે અને તલની ઉભડિયો ખેરવાનું પણ કામ ચાલું છે. અત્યારે ક્યાંક પાછોતરા તલ ઉભા પણ છે. આ વખતે તલ માટે હવામાન જરા પણ અનુકૂળ રહ્યું નથી. તલ ઉગવા સમયે ૧ મહિનો સારી હવા નહોતી, તો છેલ્લે પાકવા સમયે વહેલું તાપમાન ટપકી પડ્યું, એટલે પાક દશેક દિવસ વહેલો પાકી છૂટ્યો છે. ઉનાળું તલમાં આ વખતે સરેરાશ ૧૦ મણ ઉતારો મળવાના એંધાણ દેખાઈ રહ્યો છે.

ઉનાળું મગફળીમાં પણ પ્રતિકૂળ હવામાનથી ઉતારા ઘટશે

● ઉનાળું નવી મગફળી: વ્યારા અને ભાવનગર પંથકમાં ઉનાળું મગફળીની આવકો શરૂ, રાજકોટ ચાર્ડમાં હજુ ૧૫ દિવસની વાર...

રમેશ ભોરણિયા તા.૧૨

ઉનાળું મગફળીનો પોણે પલ્લે પહોંચેલ પાકમાં ખેડૂતો ખેતર જોઈ રાજી થતા હતા, એવું સુખદ ચિત્ર છોડવો ઉપાડ્યા પછી જોવા મળતું નથી. ખેડૂતો કહે છે કે ગત ઉનાળું મગફળી પાકમાં સવા (સારૂ હવામાન) હતું, એની તુલનાએ આ સિઝનમાં અનુકૂળ હવામાન ન રહેવાથી ઉનાળું મગફળીના ઉતારામાં ૨૦ ટકા જેવો કાપ મુકાશે, એવા ઝેંધાણ સ્પષ્ટ થઈ રહ્યાં છે.

સામાન્ય રીતે દક્ષિણ ગુજરાતના વ્યારા અને પછી ભાવનગર પંથકમાંથી ઉનાળું મગફળીની સૌ પ્રથમ આવક શરૂ થયાની વાત કરતાં રાજકોટ ચાર્ડ ટ્રેડર્સ મિત્ર કહે છે કે રાજકોટ ચાર્ડમાં હજુ ૧૫ દિવસ પછી નવી મગફળીની આવકો થશે. હાલ જુની મગફળીમાં નીચામાં રૂ.૧૧૫૦ અને ઉંચામાં રૂ.૧૩૨૦ સુધીના ભાવ થાય છે. છેલ્લા ત્રણેક દિવસથી ૫ હજાર થી ૬ હજાર ગુણીની આવક સામે દરરોજ વેપારો થઈ જાય છે.

રાજ્યના કૃષિ વિભાગના આંકડા મુજબ ગત વર્ષની તુલનાએ ૩ ટકા વાવેતર વધ્યું છે. ચાલું વર્ષે અંતિમ તબક્કે ઉનાળું મગફળી વાવેતરનો આંકડો ૬૦૮૨૦ હેક્ટરે પહોંચ્યો છે. ફિલ્ડની સ્થિતિ જોયા પછી એવું કહી શકાય કે ગત વર્ષ જેટલો ઉનાળું મગફળીનો પાક થશે નહીં.

જામનગરના જામજોધપુર તાલુકાના વડવાળા ગામના સાજનભાઈ કાંબલિયા (મો.૮૭૧૪૫ ૮૮૨૮૮) કહે છે કે કપાસ કાઢીને ૨૦ વીધામાં વવાયેલ જી-૨ મગફળીનું ખેતર જોઈ પાક સારો લાગે છે, પરંતુ છોડ ઉપાડીએ તો ડોડવાની બેઠક પાછલા વર્ષની તુલનાએ ઓછી દેખાય છે.

મોરબીના હળવદ તાલુકાના ઘનશ્યામપુરના કલ્પેશભાઈ કણઝારિયા (મો.૮૪૬૮૮ ૮૬૫૮૪) કહે છે કે મારી ૪ વીધામાં વાવેલ ૨૪ નંબર મગફળીને ૮૫ દિવસ થયા છે. છેલ્લું પિયત આપી દીધું છે. ૧૫ દિવસ પછી ફૂવારાથી પાણી આપીને ખેંચવાની થશે. ગત વર્ષની તુલનાએ ડોડવાની બેઠક જોતા કહી શકાય કે પાક ઉતારો થોડો કપાશે.

હળવદના જ મેરૂપર ગામે ૮ વીધામાં ૨૪ નંબર મગફળીનું વાવેતર કરનાર રૂપાભાઈ હડિયલ (મો.૬૩૫૩૫ ૪૦૮૮૬) કહે છે કે મગફળીને ૮૨ દિવસ થયા છે. આ વર્ષનું હવામાન કોઈ પાકને અનુકૂળ રહ્યું નથી, તે અસર ઉનાળું મગફળીમાં પણ જોવા મળે છે. ગત વર્ષના ઉનાળું પાકમાં ૨૫ મણિકા ઉતારો હતો, તે ૨૦ મણિકાએ ઉભો રહી જશે.

ઉનાળું મગફળી પાકમાં ચોક્કસ ઉતારા કપાશે...

જામનગરના કાલાવડ તાલુકાના રાજડા ગામના ભરતભાઈ ટીંબળિયા (મો.૯૯૧૩૪ ૨૪૪૩૨) કહે છે કે ૯ વીધામાં ૫૧ નંબર મગફળી વાવ્યાને ત્રણ મહિના થઈ ગયા છે. હજુ પાક ૧૫-૨૦ દિવસ ઉભો રહેશે. ગત વર્ષે ઉનાળું મગફળીમાં સરેરાશ ૨૦ મણ ઉતારો હતો, એની સામે પ્રતિકૂળ હવામાનથી ૧૦ મણનો પાક ખેડૂતોના હાથમાં આવશે. ડોડવાની બેઠક જ નબળી દેખાય છે. અમારા ગામના ઉનાળું વાવેતરમાં પ્રથમ ક્રમે મગફળી છે. તસવીરમાં જોઈ શકાય છે.

કૃષિ પ્રભાતનાં વોટસએપ ગ્રૂપમાં કોઈ કારણોસર જોડાય ન શકો તો મો. ૭૮૭૪૮૧૨૯૧૦ ઉપર KRUSHI લખી વોટસએપ કરવો

કૃષિ પ્રભાત રોજ વહેલી સવારે તમારા મોબાઈલમાં સીધું મેળવવા અહીં ક્લિક કરો

કૃષિ પ્રભાત તમને બીજા કોઈ મોકલે છે?

કૃષિ પ્રભાતનાં વોટસએપ ગ્રૂપમાં સભ્ય બનીને દરરોજ વહેલી સવારે સીધું તમારા મોબાઈલમાં આ ડિજિટલ અખબાર મેળવો

વોટસએપ ગ્રૂપમાં જોડાવવા માટે અહીં ક્લિક કરો

CLICK

કૃષિ પ્રભાતનાં વોટસએપ ગ્રૂપમાં કોઈ કારણોસર જોડાય ન શકો તો મો. ૭૫૭૩૦ ૧૨૯૧૦ ઉપર KRUSHA લખી વોટસએપ કરવો

આ પેજ ઉપર ક્લિક કર્યા બાદ તમારા મોબાઈલમાં

મો. ૭૫૭૩૦૧૨૯૧૦ કૃષિ પ્રભાતનાં

નામે સેવ કરી લો અને દરરોજ કૃષિ પ્રભાત વોટસએપમાં મેળવતા રહો.

કૃષિ પ્રભાતનાં ટેલિગ્રામ ગ્રૂપમાં જોડાવવા માટે અહીં ક્લિક કરો

CLICK

ટેલિગ્રામ ગ્રૂપમાં આપ જૂના કૃષિ પ્રભાત પણ વાંચી શકશો અને તમારા મોબાઈલની મેમરી જગ્યા પણ નહીં રોકે.

(જે હજારો ખેડૂતો પહેલાથી જ અમારી સાથે જોડાયેલા છે તેમને ફરીથી આ લિન્કમાં ક્લિક કરવાની જરૂર નથી.)

ગુવારનું બલે બલે વાવેતર થયું હતું...

ફિલ્ડ ફાઇલ ફોટો

સને ૨૦૧૧-૧૨માં ખેડૂતોને ગમ ગુવારના ૩.૪૫૦૦ની ટોચે પહોંચેલ ભાવ મળ્યા હતા. ત્યાર પછી ખેડૂતોમાં ચોમાસું અને ઉનાળું સિઝનમાં ગુવાર વાવેતરનો કેન્દ્ર ઉભો થયો હતો. ૨૦૧૨માં વાયદા ખોલ-બંધ થવાના સરકારી પગલાથી ગુવારના ભાવ ઘટવા તરફ હતા. અહીં પ્રગટ તસવીર ૨૦૧૩ના મે મધ્યે રાજકોટના પડધરી તાલુકાના નારણકા ગામના મનસુખભાઈ ભાલોડિયાના ખેતર પર ક્લિક થયેલ છે. ક્યારેય ગુવાર ન વાવ્યો હોય એવા ખેડૂતોએ પણ ગુવારમાં હાથ નાખ્યો હતો. અગાઉના વર્ષોમાં સાનુકૂળ હવામાનથી ૧૬ ગુંડાના વીધે ગુવારના ૧૬ મણ ઉતારા સહેજે મળ્યા હતા. હાલ ઉનાળું સિઝનમાં ગુવાર ઉછળી ૭૮૦૦ હેક્ટરને વાવેતર ટચ થયું છે. આ વખતે પાણીની અછત અને પ્રતિકૂળ હવામાનને લીધે ઉતારામાં જબ્બર કાપ મુકાયાના આંકડા બહાર આવી રહ્યાં છે.

તસવીર: રમેશ ભોરણિયા

રવી ડુંગળી સહાયમાં રૂ. ૧૦૦ કરોડની મંજૂરી...

- પાછલા વર્ષોમાં સરકારે ખેડૂતોને સહાય આપી છે, એ સહાયના આંકડા સરકાર ચોક્કસ મોટા માનતી હશે, પણ બહુ જૂજ ખેડૂતોને સાવ સામાન્ય રકમો મળી હોવાનું સાંભળ્યું છે.

ડુંગળી ચકડોળે ચડે, ત્યારે ડુંગળી પેદા કરનાર ખેડૂતને, ખાનાર વર્ગને અને સરકારને પણ ઝપટે લેતી હોય છે. ડુંગળીના ભાવ તળિયાથી નીચે જાય, ત્યારે

ખેડૂતો હોબાળો મચાવતા હોય છે, એ હોબાળો શાંત કરવા વખતો વખત સરકાર સહાય જાહેર કરતી હોય છે. એમાં કોને કેટલી સહાય મળી, એ તો ખેડૂત જ જાણતો હોય છે. રાજ્ય સરકાર પાછલા વર્ષો દરમિયાન સહાય આપવામાં ઉણી ન ઉતરી હોવાની વિગત આપતા મહુવા યાર્ડના ચેરમેન ઘનશ્યામભાઈ પટેલ કહે છે કે ૨૦૧૭માં કૃષિમંત્રી તરીકે ચિમનભાઈ સાપરિયા હતા, એ વખતે રૂ. ૬૦ કરોડની રકમ અને ૨૦૧૮માં આર. સી. ફળદુ કૃષિમંત્રી હતા, એ વખતે રૂ. ૨૦ કરોડની સહાય ડુંગળી ઉગાડતા ખેડૂતોને આપવામાં આવી હતી. માની લઈએ કે પાછલા વર્ષોમાં સરકારે ખેડૂતોને સહાય આપી છે, એ સહાયના આંકડા સરકાર ચોક્કસ મોટા માનતી હશે, પણ

બહુ જૂજ ખેડૂતોને સાવ સામાન્ય રકમો મળી હોવાનું સાંભળ્યું છે. થોડા દિવસ પહેલા જામનગર પંથકના કોઈ ખેડૂતે કહ્યું હતું કે નાનો જથ્થો વેચાણ કરેલ ગામના થોડા ખેડૂતોને સહાય મળી હતી. મુખ્ય મુદ્દો ત્યાં છે કે સહાય મેળવવાની દોડધામ વધું છે, તે અઘરી છે. ડુંગળીમાં એક વખત ખેડૂત પીટાય છે, તો બીજી વખત ખાનાર વર્ગ પીટાય છે. પ્રતિકિલો રૂ. ૧૦ની ડુંગળીના રૂ. ૧૦૦ થતાં, સૌએ જોયા છે. કૃષિ તજજ્ઞો, બજારના અભ્યાસુ અને માર્કેટીંગ યાર્ડો સાથે મળીને સરકારે, આનો યોગ્ય ઉકેલ લાવવો જોઈએ. કદાચ ટેકાના ભાવ જેવું કંઈક નક્કી કરવું જોઈએ. બજાર એનાથી બહુ નીચી કે બહુ ઉપર ન જવી જોઈએ.

રમેશ ભોરણીયા
મો. ૯૯૨૫૪ ૫૪૯૯૫

જામનગરના કાલાવડ તાલુકાના રાજડા ગામના ભરતભાઈ ટીંબળિયા (મો.૯૯૧૩૪ ૨૪૪૩૨) અને જૂનાગઢ વિસાવદર પંથકના જુની ચાવંડ ગામના ગીરીશભાઈ ભુવા (મો.૯૯૭૯૪ ૩૮૭૨૯) જેવા જુદા જુદા વિસ્તારના ખેડૂતોએ મેગાસીડ્સ જૂનાગઢ ખાતેથી મગફળી અને સોયબીન બીજ મેળવવા ઓન-લાઈન અરજીઓ કરી છે, પણ હજુ સુધી કોઈ ખેડૂતોને મોબાઈલ દ્વારા બીજ લઈ જવાનો મેસેજ ન મળ્યાની ફરિયાદો ઉઠી છે. મે મહિનો અડધા પલ્લે પહોંચવા આવ્યો છે,

● મગફળી અને સોયબીન બીજ મેળવવા ઓન-લાઈન અરજીઓ કરી છે, પણ હજુ સુધી કોઈ ખેડૂતોને મોબાઈલ દ્વારા બીજ લઈ જવાનો મેસેજ ન મળ્યાની ફરિયાદો ઉઠી છે

ત્યારે જે ખેડૂત પાસે કોરવાણના પાણી છે, તેઓ મગફળી વાવેતર માટે અધિરા બન્યા છે. આમેય મગફળીના ડોડવા હાથમાં આવ્યા પછી, ત્રણ-ચાર દિવસે બીજ તૈયાર થતું હોય છે. બીજ વેચાણનો આખો

કાર્યક્રમ, ત્યાં અટવાયો છે કે હજુ સુધી આ બીજના ભાવ અને એમાં અપાતી સબસીડી નક્કી થઈ નથી. છેલ્લા વર્ષો દરમિયાન મેગાસીડ્સ, બીજ નિગમ કે ગુજકોમાસોલ જેવી સંસ્થાઓમાં કાયમ સિઝન પૂર્વે બીજના ભાવ અને સબસીડી નક્કી કરવાનો ડમ્પો ઉભો જ હોય છે. આ બાબત સરકાર લેવલેથી શક્ય એટલી વહેલી પ્રોસિઝર થાય તો ખેડૂતોને આ પ્રકારના બીજની કાગ ડોળે રાહ ન જોવી પડે. મેગાસીડ્સ કચેરી જૂનાગઢનો સંપર્ક કરતાં જાણવા મળ્યું છે કે લગભગ ૧૨ હજાર જેટલી ખેડૂતોની ઓન-લાઈન અરજીઓ આવી છે. આ અરજીઓ કોમ્પ્યુટર દ્વારા રેન્ડોમાઈઝેશન (ડ્રો) કર્યા પછી ક્રમશઃ ખેડૂતોને બોલાવવામાં આવતા હોય છે. બસ, બે-ચાર દિવસમાં ભાવ અને સબસીડીની સરકારી પ્રોસિઝર પુરી થઈ જશે. ખેડૂતોનો કમ આવે એમણે

ખાસ અહીં જણાવેલ કાગજાત ભુલ્યા વગર લાવવાના રહેશે. ૧. ઓન-લાઈન અરજી કરેલ નકલની પ્રિન્ટ, ૨. અરજી કરેલ ખેડૂતનો ઓરિજનલ ટ-અ, ૩.

આધારકાર્ડની ઝેરોક્ષ, ૪.બેંક પાસ બુકની પ્રથમ પેઈઝની ઝેરોક્ષ (પાસ બુક સાથે રાખવી) અથવા કેન્સલ કરેલ ચેક અને ૫. રોકડા રૂપિયા લાવવાના રહેશે.

સૌરાષ્ટ્રમાં તલ-મગફળી ઉગાડતા ખેડૂતોને આમંત્રણ...

સૌરાષ્ટ્રના સેન્ટર કહેવાય એવા રાજકોટ ખાતે આગામી ૧૯, મે ગુરુવારના રોજ ઈન્ડિયન ઓઈલ સીડ્સ એન્ડ પ્રોડ્યુસ એક્સપોર્ટ પ્રમોશન કાઉન્સિલ (IOPEPC) કેન્દ્રીય વાણિજ્ય મંત્રાલય, ભારત સરકાર માન્ય સંસ્થાના ઉપક્રમે ભારતીય તૈલીબિંયા સંશોધન કેન્દ્રના સહયોગથી મગફળી-તલના પ્રગતિશીલ ખેડૂતોની મેળાવડામાં, આપ સૌને ઉપસ્થિત રહેવાનું આમંત્રણ છે

મુદ્દાઓની છણાવટ કરવામાં આવશે. આ કાર્યક્રમમાં મગફળી અને તલની નિકાસ કરનારા ટોચના નિકાસકારો પણ હાજર રહેવાના હોઈ વિદેશી બજારમાં ભારતીય મગફળી અને તલની નિકાસ અંગેની સંભાવનાઓ ઉપર પણ પ્રકાશ પાડવામાં આવશે જે ખેડૂતોને બહુ જ ઉપયોગી સાબિત થશે. એ ઉપરાંત ખેડૂતોના આ અંગેના પ્રતિભાવો પણ જાણવામાં આવશે. આપ આ મહત્વપૂર્ણ કાર્યક્રમમાં પ્રગતિશીલ ખેડૂત તરીકે સહભાગી થવા માંગતા હો તો નીચેના કોઈપણ એક નંબર પર ફરજિયાત રજીસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે. ૧. કેતનભાઈ, મો.૯૫૧૨૨ ૩૦૦૮૭ ૨. રવીભાઈ, મો.૯૮૨૪૨ ૦૦૬૫૦. તા.૧૯, મે ૨૦૨૨, ગુરુવાર. સમય: સવારે ૯.૩૦ વાગ્યા થી બપોરના

● તલ-મગફળીના ટોચના નિકાસકારો હાજર રહેવાના હોઈ ખેડૂતોને ઉપયોગી માહિતી મળશે, ખેડૂતોએ વહેલી તક રજીસ્ટ્રેશન કરાવી લેવું

૧૧.૩૦ કલાક સુધી. સ્થળ: હોટલ અતિથિ દેવો ભવ, માધાપર ચોકડી પાસે, મોરબી રોડ, રાજકોટ. (ખાસ: કાર્યક્રમ પુરો થયા બાદ ભોજન વ્યવસ્થા હોટલ પર જ કરવામાં આવી છે.)

ઇન્ડિયન ઓઈલસીડ્સ એન્ડ પ્રોડ્યુસ એક્સપોર્ટ પ્રમોશન કાઉન્સિલ
કેન્દ્રીય વાણિજ્ય મંત્રાલય, ભારત સરકાર માન્ય સંસ્થા ના ઉપક્રમે

ભારતીય તૈલીબિંયા સંશોધન કેન્દ્રના સહયોગથી
મગફળી-તલના પ્રગતિશીલ ખેડૂતોની મેળાવડામાં, આપ સૌને ઉપસ્થિત રહેવાનું આમંત્રણ છે

- તારીખ -
૧૯ મે ૨૦૨૨, ગુરુવાર

- સમય -
સવારે ૯.૩૦ થી ૧૧.૩૦

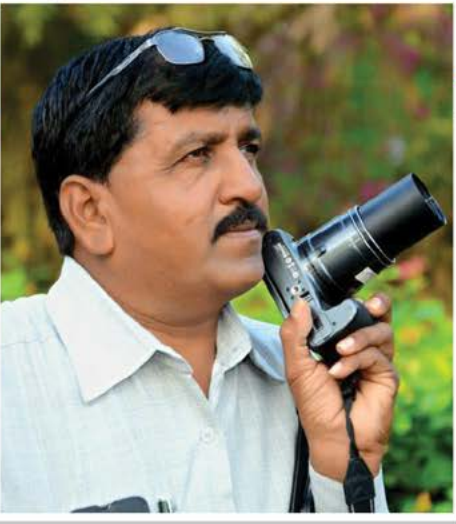
- સ્થળ -
હોટલ અતિથિ દેવો ભવ
માધાપર ચોકડી પાસે, મોરબી રોડ રાજકોટ
કાર્યક્રમ પુરો થયા બાદ ભોજનની વ્યવસ્થા છે

વધુ માહિતી માટે, સંપર્ક કરો
+ ૯૧ ૨૨ ૨૨૦૨ ૩૨૨૫ / ૯૨૯૫

કૃષિ પ્રભાતનાં વોટસએપ ગ્રૂપમાં કોઈ કારણોસર જોડાય ન શકો તો મો. ૭૫૭૩૦૧૨૯૧૦ ઉપર KRUSHI લખી વોટસએપ કરવો

કૃષિ પ્રભાત રોજ વહેલી સવારે તમારા મોબાઈલમાં સીધું મેળવવા અહીં ક્લિક કરો

કૃષિપ્રભાતના નવનિયુક્ત તંત્રીશ્રી રમેશભાઈને

ધર્મનંદન એગ્રીસીડ્સ જૂનાગઢ
(ચેતનભાઈ પાનેલીયા)ના
ખુબખુબ અભિનંદન.

ખુબ ખુબ અભિનંદન

અમારા પરમ સ્નેહી મિત્રશ્રી રમેશભાઈની તંત્રી તરીકે નિમણુંક થતા અમો ખુબ આનંદની લાગણી અનુભવીએ છીએ.

ખેડૂનોના પ્રાણ પ્રશ્નોને કૃષિ પ્રભાતના માધ્યમથી વાચા આપનાર, ખેતી ક્ષેત્રે નૂતન સંશોધન - સંવર્ધન બીજ પસંદગી વગેરેની ખુબ ઉંડાણ પૂર્વકની માહિતી ઘરાવનાર ખેડૂતપુત્ર શ્રી રમેશભાઈને ખુબ ખુબ અભિનંદન.

રમેશભાઈ પોતે ખેડૂત છે અને ગામડાના ખેડૂતોના સીધા જ સંપર્કમાં છે ખેતી વિશેની દરેક જાતની માહિતીથી વાકેફ છે, જે તેના તંત્રી થવાથી તેનો સીધો જ ફાયદો ખેડૂતોને માહિતી સ્વરૂપે મળશે. ખુબ ખુબ આગળ વધો એવી અંતઃકરણની શુભેચ્છા.

ચેતનભાઈ પાનેલીયા

ધર્મનંદન એગ્રીસીડ્સ, જૂનાગઢ
મો. ૯૮૭૯૩ ૬૭૪૪૪

**કમ્પ્યુટરમાં પ્રગટ્યા ક-બ-ગ,
આવી પહોંચ્યા, ધસમસતા વિસ્મયના પૂર.
કંઈ અજાયબ ખેલ રચાતો, સ્ક્રીન પર ઝળહળતો...**

રમેશ ભોરણીયા માત્ર ખેડૂતપુત્ર નથી પરંતુ પોતે જ જાતે ખેતી કરતા જન્મજાત ખેડૂત છે. રાજકોટના સીમાડે આવેલા જુના નારણકા ગામમાં ૧૦૦% કેનાલના પિયતથી પ્રગતિશીલ અને સાથે સાથે સજીવ ખેતી સાથે જોડાયેલા છે. વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં બાર ધોરણ સુધી અભ્યાસ કરીને અન્ય કોઈ નોકરી કે ધંધો કરવાને બદલે કૃષિવ્યવસાયમાં ઝંપલાવ્યું છે.

પાંત્રીસ વર્ષો કરતા વધુ સમયથી ખેતી કરતા રમેશભાઈ બહુવિધ વ્યક્તિત્વ ધરાવે છે. ચોવીસ કલાક ખેડૂતની ભૂમિકા અદા કરતા હોવા છતાં મૂળ તો એ કલા અને સાહિત્ય સાથે જોડાયેલો જીવ છે. અભ્યાસકાળ દરમિયાન જ ચિત્રો અને રેતી ચિત્રો તૈયાર કરવાની કળા તેમને કુદરતે ભેટ આપેલી છે. આ ચિત્રોને યુવક મહોત્સવમાં લાવતા ત્યારે હું પણ સાહિત્યની સ્પર્ધાઓમાં ભાગ લેતો. આથી અમે ૧૯૮૦ થી સંપર્કમાં આવ્યા અને મિત્રો બની ગયા. કારણ કે કૃષિ અને કલા બંને અમારા સહિયારા ક્ષેત્રો હતાં. ત્યાર બાદ રમેશ ભોરણીયાએ સાહિત્યમાં પણ રસ હોવાથી પોતાની જાતિનું સામયિક "ઉમિયાપરિવાર" માં સેવા આપવાનું શરૂ કર્યું. મેગેઝિન ક્ષેત્રે પોતાનું ઓજસ ઝળકવાથી સંસ્થાએ તેમને "ઉમિયાપરિવાર"ના સહસંપાદક તરીકેની જવાબદારી સોંપી. આ જવાબદારી પણ તેમણે વર્ષો સુધી સારી રીતે નિભાવી.

પત્રકારત્વના આ અનુભવો પણ મારાં મનમાં નોંધાયેલા હતાં. એ દરમિયાન

"કોમોડિટી વર્લ્ડ"ના તંત્રીશ્રી મયૂરભાઈ મહેતાએ કોઈ સક્ષમ એગ્રીકલ્ચર રિપોર્ટરની શોધમાં હતાં. આ દૈનિકમાં હું લખતો હોવાથી એ શોધવાનું કામ મને સોંપ્યું હતું. મારા મનમાં ઝબકારો થયો અને રમેશ ભોરણીયા ને મળ્યો. "તમે ખેડૂત અને વળી સામયિકના સહસંપાદક છો એટલે કૃષિનું પત્રકારત્વ સારી રીતે ખેડી શકશો." આમ રમેશ ભોરણીયાને સીધાં જ મયૂરભાઈ સામે ઊભા રાખી દીધાં અને કહ્યું: "તમે જેવા ફ્રિલ્ડ રિપોર્ટર ઈચ્છો છો તે આ ખેડૂત-પત્રકાર છે."

એ વર્ષ હતું ૨૦૦૩નું. રમેશભાઈએ કોમોડિટી વર્લ્ડની સાપ્તાહિક પૂર્તિમાં રિપોર્ટીંગ, લેખ, અહેવાલ, ફોટો સ્ટોરી વગેરે શરૂ કર્યું. ખેડૂત અને વળી શબ્દો સાથે કાયમી પનારો એટલે ગાડી સડસડાટ દોડવા માંડી. શરૂઆતમાં એગ્રીકલ્ચરની ટેકનિકલ બાબતો, કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો કે કૃષિ અધિકારીઓના સંપર્ક બાબતે મને પૂછતા અને હું પણ પ્રોત્સાહિત કરતો રહેતો. આજે પણ સતત શુભેચ્છાઓ આપતો રહું છું. અમારી મિત્રતા અને આ કૃષિ, સાહિત્ય, પત્રકારત્વ, કળા સાથેનું જોડાણ ચાલીસ વર્ષો કરતાં વધુ છે. રમેશ ભોરણીયા જાણે એક પારિવારિક સભ્ય છે. ઓગણીસ વર્ષથી એક જ પત્ર સાથે જોડાયેલા રહેવું એ પત્રકાર અને દૈનિકના સંચાલક બંને માટે કપરું કામ છે. બંને પક્ષે આ હકારાત્મકતાથી જ રમેશભાઈની કદર થઈ હોય એમ લાગે છે.

કોમોડિટી વર્લ્ડના "કૃષિપ્રભાત" દૈનિકના તંત્રી તરીકેની નિમણુંકને હું વધાવું છું અને મયૂરભાઈ તેમજ રમેશભાઈને અભિનંદન આપું છું.

- હર્ષદ દવે (કૃષિ પત્રકાર, રાજકોટ)

ખેડૂત બોલે ખેતરેથી...

ત્રણ પ્રકારના હોંબેશ પાણી હોવા છતાં પુરી જમીનમાં ટપક સિંચાઈનું નેટવર્ક બીછાવેલ છે...

છેલ્લા બે વર્ષથી થાઇલેન્ડની ટુલ્સા વેરાઈટીના બાંબુ વાંસ પર નજર કેન્દ્રીત કરી છે

ખેડૂત: અરવિંદભાઈ ડાયાભાઈ ડેડાણિયા, મો.૯૪૩૭૦ ૫૦૨૦૭, ગામ: ઉપલેટા, જિ. રાજકોટ.

૭૦ વર્ષની ઉંમરે નિવૃત્તિમાં ખેતીમાં નવા નવા પ્રયોગો અને પાણી બચાવીને આનંદ લેતા અરવિંદભાઈ કહે છે કે મારી પાસે ૬૦ વીંધા જમીન છે. પાણીના સ્ત્રોતમાં ત્રણ મિત્રો વચ્ચે સહિયારો મોટો ચેકડેમ છે. એ સિવાય મોજ ઝેમની કેનાલ દ્વારા પાણી મળે છે. એ ઉપરાંત ૧૨૦ ફૂટ ઊંડા કૂવામાં બારમાસી પાણી છે. ૬૦ વીંધા ખેતરના સેટે લીલીછમ બોર્ડર તરીકે વનરાજી ઉભી છે. પહેલા ઓરિસામાં ઈન્ડસ્ટ્રી સાથે જોડાયેલ હતો. છેલ્લા ૫ વર્ષથી વતનમાં આવીને ખેતીમાં કંઈક નવા પ્રયોગો આદરીને સમય પસાર કરૂં છું. પહેલા ટપક, મલ્ટીંગ, ટેલીફોન અને માંડવા પધ્ધતિ દ્વારા શાકભાજી પાકોની ખેતી આદરી હતી. છેલ્લા બે વર્ષથી થાઇલેન્ડની ટુલ્સા વેરાઈટીના બાંબુ વાંસ પર નજર કેન્દ્રીત કરી છે. ગત વર્ષે ૩૦ વીંધામાં આ વેરાઈટીના વાંસ સાથે કપાસનો પાક વાવ્યો હતો. ૩૦ વીંધામાં કપાસ હતો. ત્રણ પ્રકારના હોંબેશ પાણી હોવા છતાં પુરી જમીનમાં ટપક સિંચાઈનું નેટવર્ક બીછાવેલ છે. પશુપાલનમાં મારી પાસે દેશી વંશની ૪ ગાયો છે.

હાથમાં પાણી હોવા છતાં ઉનાળે ઉંચા તાપમાનને લીધે પાક બળી જવાથી વાવેતર નથી કરતાં...

છેલ્લી ટ્રમમાં ૫ વર્ષ સુધી સરપંચ રહી ચૂકેલા ભરતભાઈને નવરા બેઠાં કાયમ કીડીઓ ચડતી હોય છે. તેથી તેઓ સિઝનમાં અજમાનો વેપાર અને ઉનાળે ભાવનગરના જેસર તાલુકાના ચિરોડા ગામે કેરીના બગીચાના ઈજારેદાર બની જાય છે. તેઓ કહે છે કે આંબાનો બગીચાનો ઈજારો છેલ્લા ૪ વર્ષથી રાખું છું. મારી પાસે લીલિયામાં કુલ ૨૨ વીંધા જમીન છે. ૬૦ ફૂટ ઊંડા કૂવામાં ઉનાળે પણ હોંબેશ પાણી હોય છે. ગયા ઉનાળે નંદીશાળા માટે સેવાર્થે ૧૦ વીંધાની જુવાર વાવી હતી. ચોમાસું વાવેતરમાં ૧૨ વીંધાનો કપાસ હતો, કપાસનો વીંધા દીઠ ૧૫ મણ ઉતારો મળ્યો હતો. ૧૦ વીંધા જમીનમાં ખરીફ અજમો વાવ્યો હતો, તેનો વીંધે ૮ મણ ઉતારો મળ્યો હતો. શિયાળું સિઝનમાં કપાસ અને અજમો ઉભો હતો, એટલે કોઈ શિયાળું પાક વાવેતર કરવાનો અવકાશ રહેતો નથી. હાથમાં પાણી હોવા છતાં ઉનાળે ઉંચા તાપમાનને લીધે પાક બળી જવાથી વાવેતર નથી કરતાં. કંઈ પાક બળી જવાની પીડાથી ઉનાળે જમીનને પુરેપુરો વિહામો આપીએ છીએ.

શિયાળું સિઝનમાં કપાસ અને અજમો ઉભો હતો, એટલે કોઈ શિયાળું પાક વાવેતર કરવાનો અવકાશ રહેતો નથી.

ખેડૂત: ભરતભાઈ શંભુભાઈ વીરડિયા, મો.૯૮૭૯૩ ૨૮૭૫૨, ગામ: હરીપર, તા. લીલિયા, જિ. અમરેલી.

કમળાના આયુર્વેદિક ઉપચારો

અતિશય પિત્તકર્તા (ગરમ) આહારવિહાર કરવાથી પિત્તદોષ પ્રકુપિત થવાથી ઉત્પન્ન થતો રોગ.. પિત્તદોષ દર્દીનાં આંખ, નાખ, મૂત્ર, મળ અને ત્વચામાં ફેલાઈ જઈ તેને પીળા રંગનાં કરી દઈ, દર્દીને પીળા વર્ણના દેખાવવાળો, નિર્બળ અને પાચનતંત્રના દર્દવાળો બનાવે છે. શરીરદેડકા જેવા ફિક્કા પીળા રંગનું દેખાય છે. દેહની ઈન્દ્રિયોની શક્તિ નાશ પામે છે. શરીરમાં દાહ, અપચો, નિર્બળતા, ખોરાક પર અરુચિ તથા અંગોમાં પીડા પણ થાય છે.

આયુર્વેદમાં કમળાના બે પ્રકારો બતાવ્યા છે :

(૧) કોષાશ્રિત અથવા પિત્તદોષજ અને (૨) શાખાશ્રિત અથવા કફદોષજ કે અવરુદ્ધમાર્ગી. કમળાની ગંભીર સ્થિતિમાં દર્દને કુંભકામલા કે લોકભાષામાં કમળી કહે છે. સામાન્ય રીતે કોષાશ્રિત પ્રકાર જ કમળા

તરીકે ઓળખાય છે.

કોષાશ્રિત કમળાના રોગમાં પિત્તદોષનો પ્રકોપ હોઈ, તેમાં પિત્તદોષશામક સારવાર કરવાનો ખાસ સિદ્ધાંત છે. આ ઉપરાંત આ દર્દમાં દર્દીને મધુર, કડવા-તૂરા રસનાં ઔષધોથી હળવા જુલાબ આપવા અને તેવાં ઔષધો યોજવાનો સિદ્ધાંત છે. વિરેચન (જુલાબ) લેવાથી પિત્તદોષ

શરીરની બહાર નીકળી જતાં રોગ મટે છે. આ હળવા જુલાબ માટે ગરમાળાનો ગોળ, આમળાં અને નસોતર અથવા ત્રિફળા ચૂર્ણ કે ગોમૂત્રથી સંસ્કારિત હરડે ચૂર્ણ વપરાય છે. ખાવાનાં ઔષધોમાં (૧) ત્રિફળા, ગળો, લીમડાની અંતરછાલ અને દારુહળદરનો ઉકાળો મધ નાખી પિવાય છે. (૨) ફલત્રિકાદિ ક્વાથ,

હરિતક્યાદિ ક્વાથ કે અભયાદિ ક્વાથ પિવાય છે. (૩) અન્ય તૈયાર ઔષધોમાં કામલાહર રસ, પુનર્નવાદિ મંડૂર, આરોગ્યવર્ધિની રસ, નવાયસ લોહ, પંચગવ્યઘૃત, પથ્યાઘૃત, દન્તીઘૃત, મહાતિક્ત ઘૃત, મહાકલ્યાણ ઘૃત વગેરે અપાય છે.

કમળાના દર્દમાં દર્દીને માટે ખારાં, ખાટાં, તીખાં, તળેલાં અને ગુણથી ગરમ ગણાય તેવાં તમામ આહારદ્રવ્યો અને વિહાર વર્જ્ય હોય છે. જૂના ઘઉં, ચોખા, જવ, સાદી ચોખા, મગ, મસૂર અને તુવેરની દાળ (સાદાં), જાંગલ પશુ-પક્ષીનો માંસરસ, દૂધી, ટીંડોરો, કાકડી, તાંદળજો, પરવળ, કોળું, શેરડીનો રસ, મીઠાં ફળો વગેરે લેવાં હિતકર હોય છે. પીવા માટેનું પાણી ધાણા, કાળી દ્રાક્ષ, સુગંધી વાળો, મોથ કે

આમળાં જેવાં દ્રવ્યો નાખી ઉકાળી-ઠારીને આપવું હિતકર ગણાય છે. કમળામાં દૂધ-ધી અપાતાં નથી.

તાપ-તડકામાં રહેવું, ફરવું કે કામ કરવું, ઉજાગરા કરવા, અતિ શ્રમ કરવો, કલર-કેમિકલ કે તેજાબ જેવાનાં કારખાનાંમાં કામ કરવું, ભઠ્ઠી પાસે રહી કામ કરવું, અતિ ચિંતા, શોક કરવો કે વધુ ક્રોધ કરવો તે આ દર્દમાં અહિતકર ગણાય છે.

શેકેલા ચણા-દાળિયા તથા શેરડીનો રસ આ દર્દમાં સરળ ઘરગથ્થુ ઉપચારો તરીકે રોજ લેવાય છે.

આ રોગમાં રીંગણાં, મરચું, ભીંડા, મેથી, રાઈ, હિંગ, લસણ જેવા અતિ ગરમ પદાર્થો તથા સરસિયું તેલ, ગોળ, અથાણાં, દહીં, તળેલાં ફરસાણ વગેરે ન ખાવાં એવું આયુર્વેદ કહે છે.

કેટલાંક કારણોથી મુખને લીંપીને, શરીરના દરેક અંગને પીડા કરીને, અચાનક જ હોજરીમાંથી મુખ દ્વારા બહાર આવનાર દોષરૂપ દ્રવ અંશ. તેને વમન કે ઊલટી કહે છે.

કારણો :

વધુ પડતા પ્રવાહી, વધુ પડતા ચીકણા, વધુ ખારા કે તીખા પદાર્થોના સેવનથી; મનને પ્રતિકૂળ વસ્તુના સેવનથી, અતિ-ઉતાવળે કે અકાળે ભોજન કરવાથી, ચીતરી ચડે તેવા પદાર્થોના દર્શન કે ભક્ષણથી અને તેવા પદાર્થોની દુર્ગંધથી, પેટમાં ઝેરી પદાર્થ જવાથી કે ઝેરી જીવજંતુના ડંખથી; અજીર્ણથી, પેટમાં કૃમિદોષ હોવાથી; અતિ શ્રમ, ભય કે ઉદ્વેગ થવાથી, સગર્ભાવસ્થાને કારણે તથા કોલેરા, હોજરીનું ચાંદું, અમ્લપિત્ત જેવા રોગોને કારણે પણ ઊલટી કે છર્દિ થાય છે.

પ્રકારો :

આયુર્વેદ અનુસાર ઉલટી રોગના મુખ્યત્વે ૫ પ્રકારો

ઊલટી થવાના કારણો અને ઉપચારો

છે : (૧) વાતદોષજ, (૨) પિત્તદોષજ, (૩) કફદોષજ, (૪) ત્રિદોષજ તથા (૫) આગંતુક દોષજ. આયુર્વેદ વિજ્ઞાને માનસિક કારણો, કૃમિ, વિષ, સગર્ભાવસ્થા, અજીર્ણ, આહારદોષ (અતિભોજન, કસમય ભોજન, અતિશીઘ્ર ભોજન) વગેરેનો સમાવેશ ‘આગંતુક’ પ્રકારમાં કરેલ છે.

રોગનું પૂર્વરૂપ (પૂર્વલક્ષણો) :

ઊલટી થતાં પહેલાં મોળ ચડવી, ઓડકાર બરાબર ન થવા, મુખમાંથી પાતળું તથા

ખારું પાણી જેવું બહાર આવવું, ભોજનમાં અરુચિ, મસ્તકપીડા કે બેચેની જેવાં લક્ષણો પ્રગટે છે.

રોગના અન્ય ઉપદ્રવો :

જો ઊલટીની સમયસર બરાબર ચિકિત્સા ન થાય તો તેમાંથી ખાંસી, શ્વાસ, તાવ, હેડકી, તૃષા, અંધારાં, બુદ્ધિવિભ્રમ, હૃદયરોગ તથા તમક શ્વાસ (દમ) જેવા ઉપદ્રવો થાય છે.

અસાધ્યતાનાં લક્ષણો :

ઊલટી અતિનિર્બળ

વ્યક્તિને સતત થયા કરતી હોય, ઊલટીમાં લોહી, પરુ અને મોરપીંછામાં હોય છે તેવી અને મોરપીંછામાં હોય છે તેવી ઊલટી સાથે ખાંસી તથા શ્વાસ પણ હોય તો તેવી ઊલટીને ‘અસાધ્ય’ કહી છે.

ચિકિત્સા :

(૧) અજીર્ણ દોષજન્ય ઉલટીમાં : ફુદીનાનો અર્ક, કર્પૂરાસવ, સંજીવની વટી, અમૃતધારા (જીવનરસાયન અર્ક), દ્રાક્ષાસવ, અગ્નિકુમાર રસ, ચિત્રકાદિ વટી, રસોનાદિ અર્ક, લશુનાદિ વટી, પીપલ્યાસવ, દશમૂલારિષ્ટ વગેરે લાભપ્રદ છે.

(૨) પિત્તપ્રકોપજન્ય ઉલટીમાં : છર્દિરિપુ વટી, કુમુદેશ્વર રસ, સૂત-શેખર રસ, પોખરાજ ભસ્મ, એલાદિ ચૂર્ણ કે એલાદિ વટી, પ્રવાલપિષ્ટિ, શુક્તિભસ્મ, શંખભસ્મ, પ્રવાલ પંચામૃત,

લાજમંડ, ધાત્રીલોહ, સર્વતોભદ્ર રસ, હરડે ચૂર્ણ, અભયાદિ ક્વાથ, પથ્યાદિ ક્વાથ, અવિપત્તિકરચૂર્ણ, કામદુધારસ વગેરે હિતકર ઉપાયો છે.

(૩) કફદોષજ ઉલટીમાં :

છર્દિરિપુ વટી, લવણભાસ્કર ચૂર્ણ + સ્વર્જકા ક્ષાર; ચિત્રકાદિ વટી, સંજીવની વટી, લશુનાદિ વટી કે ગંધક વટી, મયૂરપિચ્છ ભસ્મ + પીપલી - મધમાં.

(૪) કૃમિદોષજ ઉલટીમાં :

કૃમિકુઠાર રસ, કૃમિમુદ્ગાર રસ, છર્દિરિપુ વટી કે કપૂરકાયલી ચૂર્ણ, ફુદીનાનો અર્ક, વિડંગારિષ્ટ.

(૫) વિષદોષજ ઉલટીમાં :

વધુમાં વધુ ધી પિવરાવવું કે પારદાદિ ચૂર્ણ દેવું.

સૌજન્ય

સ્વાસ્થ્ય અને આરોગ્ય યુટ્યુબ, ફેસબુક, ટેલિગ્રામ ચેનલ

સૌરાષ્ટ્ર-ગુજરાતના માર્કેટીંગ ચાર્જની આવક તથા ભાવ (ભાવ રં કિલોમાં / આવક ગુણીમાં)

સેન્ટર	આવકનીયા ભાવ ઉંચા ભાવ			મહુવા	૩૪૩	૧૫૮૦	૨૪૫૦
મગફળી જાડી				ગોંડલ	૫૮૦૦	૧૨૧૧	૨૬૮૧
રાજકોટ	૪૨૮૬	૧૧૦૫	૧૩૧૧	જામજોધપુર	૮૮૦	૨૦૦૦	૨૫૭૫
અમરેલી	૧૫૭૪	૮૧૦	૧૩૨૦	ભાવનગર	૨૮૮	૧૮૦૦	૨૪૨૩
સાવરકુંડલા	૮૬૬	૧૨૦૦	૧૩૦૦	જામનગર	૭૩૫	૧૮૦૦	૨૨૬૦
જેતપુર	૫૧૮	૮૨૫	૧૩૧૦	બાબરા	૪૦૦૦	૧૬૪૭	૨૬૮૧
પોરબંદર	૨૮	૮૭૦	૧૧૭૦	જેતપુર	૨૮૦૦	૧૮૦૦	૨૮૦૧
વિસાવદર	૪૧૭	૮૬૪	૧૩૨૬	વાંકાનેર	૫૦	૧૨૦૦	૨૫૦૦
મહુવા	૪૧૬	૧૧૬૮	૧૩૧૨	મોરબી	૧૨૫	૧૭૦૦	૨૪૦૦
ગોંડલ	૧૪૨૧૭	૮૧૫	૧૩૪૬	રાજુલા	૮૦૦	૧૫૦૦	૨૪૦૧
કાલાવડ	૨૧૨૫	૮૦૩	૧૩૨૫	હળવદ	૧૨૦	૧૫૦૦	૨૧૮૬
જુનાગઢ	૬૮૬	૧૦૦૦	૧૨૬૪	વિસાવદર	૬૬	૧૭૨૪	૧૮૮૬
જામજોધપુર	૧૦૦૦	૧૦૭૦	૧૨૭૦	તળાજા	૮૮	૧૦૦૫	૨૪૦૮
ભાવનગર	૫૧	૧૨૦૦	૧૨૧૫	બગસરા	૪૫	૧૬૫૦	૨૭૦૦
માણાવદર	૦	૧૩૭૫	૧૩૭૬	ઉપલેટા	૪૫૦	૧૫૦૦	૨૬૨૫
તળાજા	૩૪૨	૧૧૧૧	૧૩૨૦	માણાવદર	૦	૧૫૦૦	૨૪૦૦
હળવદ	૨૧૭	૧૧૦૦	૧૧૭૪	વિદ્યીયા	૭૦૦	૨૧૦૦	૨૫૪૦
જામનગર	૦	૧૧૦૦	૧૧૮૦	ભેંસાણ	૧૮૩	૧૬૦૦	૨૬૦૪
ભેંસાણ	૧૨૨	૮૦૦	૧૨૦૧	લાલપુર	૧૪૦	૧૮૮૦	૨૬૫૧
દાહોદ	૦	૧૦૦૦	૧૧૦૦	પાલીતાણા	૨૦૦	૧૬૦૦	૨૨૬૦
મગફળી ઝીણી				હારીજ	૬૦	૧૫૫૦	૧૭૫૦
રાજકોટ	૧૪૨૮	૧૦૬૬	૧૨૭૮	વિસનગર	૧૫૩૮	૧૨૦૦	૨૮૫૩
અમરેલી	૧૧૦૩	૧૧૭૨	૧૩૦૬	વિજાપુર	૧૨૮	૨૨૦૦	૨૮૦૦
કોડીનાર	૮૦૦	૧૦૨૫	૧૩૮૬	માણસા	૩૫	૨૩૫૦	૨૭૮૪
સાવરકુંડલા	૬૪૪	૧૨૩૦	૧૩૪૫	પાટણ	૨૫૮	૧૮૦૦	૨૬૦૦
જસદણ	૪૦૦૦	૧૧૫૦	૧૩૫૦	ચાણસ્મા	૬	૨૦૦૧	૨૩૦૦
મહુવા	૨૭૮	૧૧૬૦	૧૩૨૮	એરંડા			
ગોંડલ	૩૭૩૪	૮૨૦	૧૩૬૬	રાજકોટ	૧૦૬૩	૧૩૧૦	૧૩૮૮
કાલાવડ	૧૨૦૦	૮૦૦	૧૨૮૮	ગોંડલ	૮૪૮	૧૧૦૦	૧૪૨૬
જામજોધપુર	૬૭૫	૮૮૦	૧૧૧૦	જુનાગઢ	૫૬	૧૦૦૦	૧૩૮૫
ઉપલેટા	૧૮૬	૧૦૦૦	૧૨૧૬	જામનગર	૮૨૦	૮૦૦	૧૪૦૦
ધોરાજી	૧૪૬	૧૦૮૧	૧૨૩૬	કાલાવડ	૧૦૦	૧૩૦૦	૧૪૦૧
જેતપુર	૩૪૬	૮૧૦	૧૨૫૦	સાવરકુંડલા	૨૫	૧૨૮૫	૧૩૫૦
તળાજા	૨૮૦	૧૧૮૦	૧૩૫૦	જામજોધપુર	૬૦૦	૧૩૩૦	૧૪૦૦
ભાવનગર	૨૮૮	૧૧૧૧	૧૨૮૬	જેતપુર	૧	૧૧૫૧	૧૩૬૧
રાજુલા	૧૨૩	૧૦૦૦	૧૨૮૦	ઉપલેટા	૩૧૩	૧૩૦૦	૧૪૦૧
મોરબી	૫૭	૧૧૮૦	૧૨૭૨	વિસાવદર	૧	૧૧૧૫	૧૨૮૧
જામનગર	૫૮૮	૧૧૦૦	૧૨૧૨	ધોરાજી	૪૮	૧૨૫૬	૧૩૬૬
બાબરા	૨૬	૧૦૮૦	૧૨૮૦	મહુવા	૩૮	૧૨૩૦	૧૩૪૧
બોટાદ	૨૮	૧૨૧૦	૧૨૩૭	પોરબંદર	૧	૧૩૦૫	૧૩૦૬
ખંભાળિયા	૩૦૩	૮૫૦	૧૧૮૫	અમરેલી	૮૧	૧૩૬૮	૧૩૮૫
લાલપુર	૩૮	૧૦૦૦	૧૧૮૬	કોડીનાર	૫૦	૧૨૫૦	૧૩૮૫
હિંમતનગર	૨૦	૧૦૦૦	૧૧૬૮	તળાજા	૩૩	૧૦૮૧	૧૩૮૦
તલોદ	૫	૧૧૫૦	૧૨૦૬	હળવદ	૨૫૧૫	૧૪૧૦	૧૪૩૨
સીંગફાડા				ભાવનગર	૫૦	૧૩૪૦	૧૪૦૬
રાજકોટ	૨૦૦	૧૨૫૦	૧૫૫૦	જસદણ	૧૩	૧૧૦૦	૧૩૪૫
ગોંડલ	૨૮૭	૧૦૦૦	૧૬૮૧	વાંકાનેર	૩૮	૧૩૮૨	૧૪૨૩
જેતપુર	૦	૧૪૫૧	૧૬૫૬	મોરબી	૧૬૮	૧૧૩૦	૧૪૦૦
વિસાવદર	૬	૧૪૪૫	૧૬૨૧	ભચાઉ	૮૦૫	૧૩૮૮	૧૪૧૫
જુનાગઢ	૨૦	૧૩૦૦	૧૫૮૦	ભુજ	૦	૧૩૭૫	૧૪૩૦
ધોરાજી	૩	૧૫૫૧	૧૬૧૬	રાજુલા	૧	૧૩૦૦	૧૩૦૧
અમરેલી	૮	૧૨૮૮	૧૬૮૦	દશાડાપાટડી	૦	૧૪૧૭	૧૪૨૨
જસદણ	૧	૧૫૦૦	૧૫૦૧	માંડલ	૧૮૦	૧૩૮૦	૧૪૧૦
પોરબંદર	૨	૧૪૮૫	૧૫૫૫	ડિસા	૭૦૫	૧૪૩૦	૧૪૫૫
ભેંસાણ	૭	૧૩૦૦	૧૫૫૦	ભાભર	૧૦૩૬૧	૧૪૩૮	૧૪૪૪
સીંગદાણા				પાટણ	૮૭૩૦	૧૪૧૦	૧૪૫૮
રાજકોટ	૧૦	૧૭૦૦	૧૭૨૫	ધાનેરા	૩૧૩	૧૪૩૦	૧૪૫૧
ઉપલેટા	૧	૧૪૫૦	૧૪૬૦	મહેસાણા	૧૭૨૩	૧૪૩૫	૧૪૬૦
જસદણ	૧૦	૧૨૫૦	૧૭૪૦	વિજાપુર	૧૩૫૦	૧૪૦૦	૧૪૫૬
જુનાગઢ	૬	૧૫૦૦	૧૭૧૮	હારીજ	૪૦૦૦	૧૪૧૧	૧૪૫૨
કાલાવડ	૪૦	૧૩૦૦	૧૬૭૦	માણસા	૧૨૨૫	૧૪૧૦	૧૪૫૮
અમરેલી	૧૫	૧૦૦૦	૧૭૦૦	ગોજારીયા	૭૦	૧૪૧૦	૧૪૫૧
સાવરકુંડલા	૬૫	૧૭૦૦	૧૮૫૧	કડી	૭૪૫૦	૧૪૩૨	૧૪૪૬
ખંભાળિયા	૮	૧૪૦૦	૧૫૮૫	વિસનગર	૩૭૩૭	૧૪૧૫	૧૪૬૭
કપાસ				તલોદ	૮૦૪	૧૪૨૦	૧૪૪૪
રાજકોટ	૬૬૫૦	૨૦૨૫	૨૬૮૪	થરા	૨૧૩૦	૧૪૩૮	૧૪૪૭
અમરેલી	૬૨૬૫	૧૪૫૦	૨૭૨૭	દહેગામ	૩૮૮	૧૪૩૦	૧૪૫૨
સાવરકુંડલા	૫૪૦	૧૭૮૦	૨૫૦૧	ભીલડી	૫૧૭	૧૪૩૦	૧૪૪૫
જસદણ	૫૦૦૦	૨૦૦૦	૨૭૧૧	દીયોદર	૬૦૦	૧૪૩૫	૧૪૪૮
બોટાદ	૬૮૦૫	૧૬૫૦	૨૬૮૦	કલોલ	૬૪૦	૧૪૩૨	૧૪૪૮

ગુજરાતમાં જણસીનાં કામકાજ (ગુણીમાં)									
જણસી	ગઈકાલ	આજ	જણસી	ગઈકાલ	આજ	જણસી	ગઈકાલ	આજ	
મગફળી ખાંડી	૨૬૧૦૮	૨૬૬૮૮	મકાઈ	૧૮૮૪	૧૨૨૪	મેથી	૩૮૮૮	૨૮૦૩	
મગફળી ઝીણી	૧૫૧૮૮	૧૬૨૮૭	ડાંગર	૧૬૧૩	૧૬૮૫	સુવા	૬૭૭	૪૬૭	
સીંગફાડા	૬૪૦	૫૪૫	જવ	૧૬	૨૮	રાજગરો	૩૫૩	૧૦૩	
સીંગદાણા	૪૬	૧૫૬	રજકા બી	૦	૧	અજમો	૩૦૮૧	૨૧૬૦	
કપાસ	૫૬૮૮૭	૪૫૫૨૮	ચણા	૨૨૪૭૪	૨૦૮૪૮	હળદર	૦	૦	
એરંડા	૮૮૮૫૮	૬૫૮૪૭	તુવેર	૨૭૨૩	૩૨૭૫	મરચાં	૧૭૪	૮૨૨	
તલ સફેદ	૩૦૨૩	૩૫૭૨	અડદ	૨૪૪	૩૧૧	ડુંગળી લાલ	૨૮૬૧૮	૩૦૩૮૩	
તલ કાળા	૬૪૪	૫૪૧	મગ	૨૪૩૬	૨૨૮૫	ડુંગળી સફેદ	૧૮૮૩૮૪	૧૬૨૨૧૬	
રાયડો	૧૨૨૪૦	૧૧૬૨૫	મઠ	૦	૦	બટાટા	૨૬૭૦	૨૬૮૦	
રાય	૪૧૫	૪૩૦	ચોળી	૪૭	૪૭	ગવાર	૩૮૩	૪૪૭	
સોયાબીન	૮૭૧	૬૭૪	વાલ	૧૧૩	૧૩૩	તમાકુ	૧૦૧૦૬	૮૫૭૧	
ઘઉં લોકવન	૧૭૮૬૬	૧૬૭૨૦	જીરુ	૮૨૨૧	૪૮૭૮	કલકતી તમાકુ	૧૭૪૮૮	૧૫૪૩૭	
ઘઉં ટુકડા	૫૩૮૫	૫૮૭૭	દાણા	૪૩૫૪	૩૫૫૧	દેશી તમાકુ	૦	૦	
બાજરી	૩૩૩૦	૩૧૮૩	ઘસબગુલ	૬૫૬	૨૧૭	બટી	૨૧	૧૨	
બુવાર	૧૭૭૬	૧૭૧૮	વરીયાળી	૫૫૪૬	૫૫૭૧	લસણ	૧૧૬૭	૧૨૮૮	

ગુજરાતમાં જણસીના કુલ કામકાજ										૫૪૨૭૮૬		૪૭૨૩૪૮	
સિધ્ધપુર	૨૪૧૨	૧૪૧૮	૧૪૬૪	કોડીનાર	૩૦	૧૬૫૦	૧૮૮૫	વિજાપુર	૩૬	૧૧૨૧	૧૩૪૬		
હિંમતનગર	૭૪૦	૧૩૭૦	૧૪૩૫	ધોરાજી	૩	૧૭૧૧	૨૦૧૧	રાધનપુર	૪૦૦	૧૨૫૦	૧૩૪૧		
કુકરવાડા	૭૮૫	૧૪૦૦	૧૪૪૭	હળવદ	૪૦	૧૭૦૦	૧૮૭૦	પાથાવાડ	૧૪૦	૧૨૦૦	૧૩૮૦		
મોડાસા	૧૭૫	૧૪૦૦	૧૪૩૮	ભેંસાણ	૩૬	૧૫૦૦	૨૦૫૫	બેચરાજી	૦	૧૨૮૦	૧૩૨૬		
ધનસૂરા	૧૦૦	૧૪૨૫	૧૪૪૩	તળાજા	૧૬	૧૭૦૦	૨૦૬૮	કપડવંજ	૦	૧૨૦૦	૧૨૫૦		
ઈડર	૨૬૩	૧૪૦૦	૧૪૪૧	ઉંઝા	૦	૧૭૬૦	૧૮૦૦	થરાદ	૦	૧૩૪૦	૧૪૦૦		
પાથાવાડ	૧૦૭૦	૧૪૨૦	૧૪૪૦	વિસનગર	૧	૧૪૦૦	૧૪૦૧	સાસળ	૦	૧૩૩૦	૧૪૦૦		
બેચરાજી	૦	૧૪૩૭	૧૪૪૮	કપડવંજ	૦	૧૫૦૦	૧૭૫૦	બાવળા	૧	૧૩૪૦	૧૪૪૧		
ખેડબ્રહ્મા	૧૩૫	૧૪૨૮	૧૪૩૮	દાહોદ	૦	૧૪૦૦	૧૬૪૦	વીરમગામ	૩	૧૨૨૮	૧૨૮૭		
કપડવંજ	૦	૧૩૮૦	૧૪૦૦	તલ કાળા				આંબલિયાસણ	૮	૧૩૦૮	૧૩૩૦		
વીરમગામ	૧૮૨	૧૪૧૮	૧૪૩૩	રાજકોટ	૨૪૩	૧૮૫૦	૨૩૪૦	લાખાણી	૧૦૮૩	૧૩૩૦	૧૩૬૬		
થરાદ	૦	૧૪૨૦	૧૪૪૮	અમરેલી	૮૭	૧૪૦૦	૨૩૮૬	ચાણસ્મા	૨૫	૧૨૫૧	૧૩૬૫		
સાસળ	૦	૧૪૨૦	૧૪૩૦	સાવરકુંડલા	૦	૧૮૦૦	૨૩૭૪	સમી	૮	૧૨૦૦	૧૨૭૫		
બાવળા	૮૦	૧૪૩૨	૧૪૫૪	બોટાદ	૫૭	૧૪૧૦	૨૧૩૦	ઈકબાલગઢ	૦	૧૨૦૦	૧૩૫૧		
સાણંદ	૦	૧૪૦૮	૧૪૧૬	રાજુલા	૧૪	૧૭૨૫	૨૧૫૧	રાય					
રાધનપુર	૪૦૦૦	૧૪૧૦	૧૪૪૫	જુનાગઢ	૩૭	૧૮૦૦	૨૩૦૦	રાજકોટ	૩૦૦	૧૦૧૦	૧૨૭૦		
આંબલિયાસણ	૩૦૨	૧૪૧૨	૧૪૩૪	જસદણ	૨૧	૧૫૦૦	૨૧૫૫	બોટાદ	૧૧	૧૧૩૦	૧૨૦૦		
સતલાસણા	૦	૧૪૧૦	૧૪૨૨	ભાવનગર	૧	૨૦૦૧	૨૦૦૨	ગોંડલ	૭	૧૦૦૦	૧૧૫૧		
ઈકબાલગઢ	૦	૧૪૩૧	૧૪૫૨	મહુવા	૮૦	૧૬૩૪	૧૮૮૨	જસદણ	૪૦	૮૮૦	૧૨૨૦		
શિહોરી	૨૨૦	૧૪૨૮	૧૪૫૦	વિસાવદર	૦	૧૮૫૦	૨૧૮૬	જેતપુર	૦	૧૦૦૧	૧૨૧૧		
ઉનાવા	૮૧	૧૪૨૭	૧૪૩૬	રાયડો				કોડીનાર	૧૦	૧૦૭૫	૧૧૬૬		
લાખાણી	૩૧૨	૧૪૪૧	૧૪૫૬	રાજકોટ	૫૮૮	૧૧૭૫	૧૨૮૦	અમરેલી	૪	૧૦૮૬	૧૧૩૦		
પ્રાંતિજ	૦	૧૩૮૦	૧૪૨૦	ગોંડલ	૪૪	૧૧૭૧	૧૨૬૧	ભાવનગર	૨	૧૦૭૧	૧૧૫૦		
સમી	૪૫૦	૧૪૨૦	૧૪૪૨	જામનગર	૩૬૧	૧૦૦૦	૧૨૭૦	મહુવા	૨	૧૧૩૫	૧૧૩૬		
વારાહી	૦	૧૪૧૫	૧૪૩૫	જામજોધપુર	૩૦	૧૦૫૦	૧૨૪૬	મોરબી	૪	૧૧૫૦	૧૨૩૦		
જાદર	૧૦૦	૧૪૩૫	૧૪૫૭	હળવદ	૭૬	૧૧૬૦	૧૨૬૮	વાંકાનેર	૫૦	૧૧૫૦	૧૨૫૧		
જોટાણા	૧૫૦૦	૧૪૧૦	૧૪૩૧	લાલપુર	૮	૧૧૨૫	૧૧૬૩	વિસાવદર	૦	૮૦૦	૧૦૫૦		
ચાણસ્મા	૧૨૦	૧૪૦૩	૧૪૩૪	ભુજ	૦	૧૩૦૦	૧૩૨૫	સોયાબીન					
દાહોદ	૦	૧૩૪૦	૧૩૬૦	પાટણ	૧૮૦૧	૧૨૪૦	૧૩૭૧	રાજકોટ	૧૨૫	૧૨૫૦			

સોરાષ્ટ્ર-ગુજરાતના માર્કેટીંગ ચાર્ડની આવક તથા ભાવ (ભાવ રૂ. કિલોમાં / આવક ગુણીમાં)

જેતપુર	૫૬	૪૫૧	૪૮૧	પોરબંદર	૩	૫૦૫	૫૦૬	વાંકાનેર	૫૮	૮૦૦	૮૦૨	વિસાવદર	૧૧૭	૧૧૦૦	૧૩૧૬	પાલીતાણા	૫	૧૬૫૦	૧૮૫૦	ભીલડી	૫૨	૧૬૦૦	૧૬૭૨
મહુવા	૧૩૪	૪૬૪	૬૮૦	જામનગર	૭	૪૮૫	૫૩૫	લાલપુર	૫૦	૮૩૧	૮૫૧	ભેંસાણ	૨૦	૮૦૦	૧૨૮૨	લાલપુર	૭	૧૮૮૦	૧૮૮૧	ધાનેરા	૨૭	૧૬૨૫	૧૬૨૬
ગોંડલ	૧૩૮૫	૪૨૫	૫૨૬	ભાવનગર	૩૫	૪૦૦	૬૮૦	જામખંભાળિયા	૨૬૨	૮૦૫	૮૬૩	બગસરા	૦	૧૧૦૦	૧૨૧૦	જામખંભાળિયા	૧૬	૨૦૦૦	૨૧૬૧	કુકરવાડા	૧	૧૫૦૧	૧૫૦૨
કોડીનાર	૪૫	૪૦૦	૫૦૬	ઉપલેટા	૧	૪૦૦	૪૨૫	માંડલ	૧૩૦	૮૭૫	૮૦૭	જામનગર	૩૨૫	૧૧૫૦	૧૩૪૦	દાહોદ	૦	૧૫૦૦	૨૨૦૦	પાથાવાડ	૩	૧૬૦૦	૧૬૦૧
પોરબંદર	૪૭	૪૩૫	૪૬૧	તળાજા	૫૧	૩૭૪	૬૨૭	ભેંસાણ	૭૧	૭૫૦	૮૮૧	દાહોદ	૦	૧૧૦૦	૧૩૦૦	દસબગુલ				અજમો			
કાલાવડ	૬૦૨	૪૨૦	૫૦૦	ભચાઉ	૧૦	૫૦૦	૫૫૦	પાલીતાણા	૬૦	૭૮૦	૮૧૫	રાજકોટ	૨૫	૨૪૦૦	૨૬૪૦	ગોંડલ	૪	૧૮૦૧	૨૫૭૧	વાંકાનેર	૧૦	૨૫૭૫	૨૬૭૫
જુનાગઢ	૫૦	૪૬૦	૪૮૫	જામજોધપુર	૧૪	૩૫૦	૫૪૬	વિસાવદર	૨૬૬	૮૨૩	૮૭૫	રાજુલા	૧	૫૦૦	૫૦૧	દશાગ્રપાટડી	૦	૨૬૩૫	૨૭૮૦	ડીસા	૧	૨૭૦૦	૨૭૦૧
સાવરકુંડલા	૦	૪૫૦	૬૦૦	પાલીતાણા	૧૦	૩૫૦	૪૩૦	બાબરા	૨૦૦	૮૮૨	૮૮૮	ગોંડલ	૧	૧૨૨૬	૧૨૨૭	હારીજ	૧૫૦	૨૬૦૦	૨૮૭૧	ધાનેરા	૨	૨૭૦૧	૨૭૦૨
તળાજા	૩૦૭	૪૦૦	૫૮૫	વિસનગર	૧૨૬	૩૮૦	૭૨૭	હારીજ	૩૫૦	૮૮૦	૮૧૫	જુનાગઢ	૧	૧૧૪૦	૧૧૪૧	ઉંઝા	૦	૨૩૦૦	૨૮૪૧	રાજકોટ	૨૦	૧૫૫૦	૧૮૬૦
દહેગામ	૨૪૩	૪૫૩	૪૮૧	માણસા	૩૮૫	૪૫૧	૭૦૪	હિંમતનગર	૧૪૦	૮૫૦	૮૦૩	ગોંડલ	૧	૧૨૨૬	૧૨૨૭	બેચરાજી	૦	૨૩૮૬	૨૭૦૦	પોરબંદર	૭૦૦	૨૫૨૫	૩૧૭૫
જસદણ	૬૦૦	૪૫૦	૬૧૦	વિજાપુર	૧૩૫	૬૫૦	૭૧૨	રાધનપુર	૧૫૦	૮૦૦	૮૮૮	જસદણ	૪	૭૦૦	૧૦૮૦	થરાદ	૦	૨૬૦૦	૨૮૨૬	ગોંડલ (ધો.)	૨	૧૩૦૧	૬૮૦૧
વાંકાનેર	૧૩૦	૪૬૭	૫૭૩	દહેગામ	૮	૬૦૦	૬૩૭	મોડાસા	૨૮૫	૮૭૦	૮૦૧	જામનગર	૧૮	૧૨૦૦	૧૫૫૦	સમી	૨૫	૨૬૫૦	૨૭૭૫	ગોંડલ (પ)	૫૫	૧૨૦૧	૭૨૦૧
ખેડબ્રહ્મા	૮૫	૪૬૫	૪૮૦	કલોલ	૧૦	૫૦૦	૭૦૦	બાવળા	૩	૮૮૬	૮૧૮	જુનાગઢ	૧	૧૧૪૦	૧૧૪૧	ઉંઝા	૦	૨૩૦૦	૨૮૪૧	જસદણ	૩	૮૦૦	૨૦૫૫
બાવળા	૨૮૦	૪૮૧	૫૩૧	સિધ્ધપુર	૧૪	૬૫૦	૮૫૮	વીરમગામ	૧	૮૮૧	૮૦૦	ગોંડલ	૪૦	૮૦૦	૧૬૭૧	બેચરાજી	૦	૨૩૮૬	૨૭૦૦	જેતપુર	૩૦	૮૫૦	૩૧૦૦
દાહોદ	૦	૪૭૫	૪૮૮	કુકરવાડા	૭૮	૫૪૦	૭૧૨	વીસનગર	૪૨	૮૭૫	૮૮૦	રાજકોટ	૪૦	૮૨૫	૧૪૪૦	સમી	૨૫	૨૬૫૦	૨૭૭૫	દાહોદ	૦	૨૪૦૦	૪૩૦૦
બાજરી				મહેસાણા	૧	૮૧૧	૮૧૨	દાહોદ	૦	૮૨૦	૮૨૦	જેતપુર				૦	૮૧૧	૧૩૨૬	વરીયાળી				
રાજકોટ	૩૦	૨૮૦	૫૨૧	દાહોદ	૦	૩૬૦	૪૮૦	સમી	૧૧૦	૮૦૦	૮૨૧	ધોરાજી	૨	૮૦૧	૧૩૫૬	રાજકોટ	૨૫૨	૧૫૫૦	૨૦૦૦	રાજકોટ	૨૫૨	૧૫૫૦	૨૦૦૦
વાંકાનેર	૬	૪૧૨	૪૭૧	મકાઈ				તુવેર				જસદણ	૩૦	૮૦૦	૧૩૫૦	વાંકાનેર	૨૦૦	૧૬૭૦	૨૧૫૦	વાંકાનેર	૨૦૦	૧૬૭૦	૨૧૫૦
મહુવા	૬૮૨	૩૬૭	૪૮૮	અમરેલી	૫	૪૫૦	૫૨૩	રાજકોટ	૫૦૦	૧૦૦૦	૧૨૧૧	જુડુ				પાટણ	૧૨૪	૧૭૦૦	૧૮૭૫	ડુંગળી લાલ			
સાવરકુંડલા	૩૩૦	૪૧૦	૫૬૦	ગોંડલ	૪	૩૧૧	૫૦૦	જુનાગઢ	૧૭૫૦	૮૦૦	૧૨૦૭	રાજકોટ	૭૫૦	૩૨૦૦	૪૦૪૭	થરા	૨૫	૧૭૫૦	૨૨૨૫	રાજકોટ	૫૪૦૦	૪૦	૨૦૫
જસદણ	૧૦	૨૫૦	૪૪૦	મહુવા	૨	૪૪૬	૪૬૭	ભાવનગર	૮	૮૬૧	૧૦૪૦	ગોંડલ	૧૧૫૦	૨૨૦૦	૪૦૩૧	ધનસુરા	૧૦	૧૭૦૦	૨૫૦૦	મહુવા	૧૮૮૮૬	૪૦	૨૩૮
જામનગર	૩૬	૩૧૦	૪૪૪	જસદણ	૨	૪૦૦	૪૦૧	ગોંડલ	૩૭૦	૭૨૫	૧૧૬૧	જેતપુર	૦	૨૩૧૧	૩૮૮૬	મહેસાણા	૮	૧૨૦૦	૧૮૦૦	ભાવનગર	૧૨૩૦	૪૫	૧૬૦
ભાવનગર	૩૮૦	૪૩૧	૪૮૫	રાજુલા	૧	૪૨૭	૪૨૮	વિસાવદર	૧૫	૧૦૩૧	૧૧૫૧	બોટાદ	૨૩૦	૨૪૦૦	૪૧૦૦	હળવદ	૪૮૬૦	૧૫૫૦	૨૧૦૧	ગોંડલ	૪૨૪૦	૨૧	૧૬૬
જુનાગઢ	૭૦	૨૫૦	૪૫૮	વિસાવદર	૪	૨૪૫	૩૩૧	તળાજા	૫	૩૭૫	૭૫૫	વાંકાનેર	૨૧૭	૩૨૦૦	૪૧૭૧	તલોદ	૬૭	૧૮૮૦	૨૮૦૦	જેતપુર	૩૪૪	૨૦	૮૧
કોડીનાર	૧૦૦	૩૭૦	૫૨૮	મોડાસા	૨૪૫	૪૦૦	૪૬૦	બોટાદ	૧૨	૭૦૦	૮૩૦	અમરેલી	૨૭	૧૫૦૦	૩૮૮૭	ઉંઝા	૦	૧૭૦૦	૪૦૭૦	વિસાવદર	૮૩	૩૦	૮૬
બોટાદ	૨૬	૩૫૦	૪૫૮	ધનસુરા	૨૦	૪૪૦	૪૬૦	જસદણ	૫૦	૮૦૦	૧૦૭૫	જેતપુર	૦	૮૧૧	૧૧૩૧	કપડવંજ	૦	૧૫૫૧	૧૮૮૦	અમરેલી	૪૦	૮૦	૧૬૦
મોરબી	૬	૩૮૬	૪૦૦	હિંમતનગર	૧૮૫	૪૦૦	૪૭૭	જેતપુર	૦	૮૧૧	૧૧૩૧	કાલાવડ	૪૦	૩૩૦૦	૩૭૭૫	કપડવંજ	૦	૧૫૦૦	૨૨૦૦	મોરબી	૬૦	૧૦૦	૨૬૦
રાજુલા	૧૧૩	૪૦૦	૫૨૨	તલોદ	૧૬૪	૪૧૧	૪૮૫	રાજુલા	૨	૭૦૧	૧૦૫૦	જામજોધપુર	૩૪૦	૨૪૦૦	૩૮૭૧	સતલાસણા	૦	૧૮૦૦	૩૦૫૦	અમદાવાદ	૦	૮૦	૧૬૦
તળાજા	૪૫૫	૩૫૩	૪૮૦	ઈસર	૫૩૧	૪૨૦	૪૭૮	મહુવા	૭	૭૨૫	૧૦૫૦	જામનગર	૮૮૦	૨૩૦૫	૪૦૧૫	લાખાણી	૨૪	૧૬૮૫	૧૮૦૦	દાહોદ	૦	૪૦	૨૬૦
જામજોધપુર	૫	૨૫૦	૪૪૧	ખેડબ્રહ્મા	૬૨	૪૪૫	૪૮૦	જામજોધપુર	૫૦	૮૫૦	૧૧૬૧	જામનગર	૮૮૦	૨૩૦૫	૪૦૧૫	ઈકબાલગઢ	૦	૧૮૦૦	૩૧૦૦	ડુંગળી સફેદ			
પાલીતાણા	૭૮	૩૬૦	૫૧૫	સતલાસણા	૦	૪૫૦	૪૫૧	અમરેલી	૪૭	૬૬૧	૧૦૮૧	જુનાગઢ	૧૭	૨૫૦૦	૩૨૦૦	વાવ	૦	૧૭૭૧	૧૭૭૨	ભાવનગર	૨૮૮	૮૮	૧૪૧
માણાવદર	૦	૩૦૦	૩૫૦	દાહોદ	૦	૪૩૩	૪૭૦	વાંકાનેર	૮	૮૦૦	૧૦૪૦	સાવરકુંડલા	૨૦	૩૧૭૨	૩૮૩૦	મેથી				ગોંડલ	૧૨૬૬૪	૪૧	૧૦૭
ડીસા	૮૮	૪૩૬	૪૮૦	ડાંગર				રાજકોટ	૧૫૦	૮૦૦	૧૩૮૫	મોરબી	૪૨	૨૪૮૦	૪૦૭૦	જેતપુર	૩૨	૭૭૧	૧૦૫૧	બટેટા			
વિસનગર	૧૦	૩૬૦	૪૪૪	દહેગામ	૩૦	૩૨૫	૩૮૦	સાવરકુંડલા	૨૦૦	૮૮૦	૮૭૪	ઉપલેટા	૩૩	૨૨૦૦	૩૫૩૦	રાજકોટ	૧૬૦૦	૮૮૦	૧૨૭૩	રાજકોટ	૨૩૮૦	૨૨૫	૩૮૦
પાટણ	૨૫	૩૫૦	૪૩૭	કલોલ	૪૦	૩૩૮	૩૫૮	માંડલ	૨૧૦	૮૫૦	૧૧૪૬	પોરબંદર	૫૮	૩૦૭૫	૩૬૪૫	ગોંડલ	૪૧૧	૭૦૧	૧૧૦૧	અમરેલી	૨૮૦	૨૦૦	૩૩૦
કડી	૧૫૦	૪૧૬	૪૮૮	કપડવંજ	૦	૩૨૦	૩૪૦	ભેંસાણ	૨૬	૭૦૦	૧૦૦૦	ભાવનગર	૭	૧૦૫૧	૩૮૮૧	જુનાગઢ	૧૫	૮૦૦	૮૮૮	દાહોદ	૦	૧૬૦	૩

શાકભાજી-ફુટનાં ભાવ (ભાવ ૨૦ કિલોમાં / આવક ગુણીમાં)												
સેન્ટર	ભાવ	આવક	અમદાવાદ ૪૦૦-૭૦૦	૦	અમદાવાદ ૨૦૦-૭૦૦	૦	માણસા ૧૦૦-૧૨૦	૩૩	અમરેલી ૧૦૦-૨૦૦	૮	ગોંડલ ૪--૬	૧૬
બટાટા			ગોંડલ ૧૦--૧૫	૮૨	ગોંડલ ૩૫૦-૪૫૦	૨૩૭	દાહોદ ૧૬૦-૩૦૦	૦	અમદાવાદ ૧૦૦-૩૦૦	૦	દાહોદ ૪૦૦-૬૦૦	૦
રાજકોટ ૨૨૫-૩૮૦	૨૩૮૦		દાહોદ ૩૦૦-૮૦૦	૦	મહેસાણા ૨૫૦-૬૬૦	૦	દામનગર ૨૮૦-૩૬૦	૦	ગોંડલ ૧૮૦-૨૮૦	૧૮૫	ટીંડોળા	
અમરેલી ૨૦૦-૩૩૦	૨૮૦		દામનગર ૭૦૦-૮૦૦	૦	માણસા ૫૦૦-૬૦૦	૪૨	વિજાપુર ૬૦-૨૦૦	૧૦	દાહોદ ૪૦૦-૭૦૦	૦	અમરેલી ૪૦૦-૬૦૦	૫
ભુજ ૩૦૦-૩૮૦	૦		સકરીયા		દાહોદ ૩૦૦-૫૦૦	૦	કારેલા		મેથી		ગોંડલ ૪૫૦-૬૫૦	૫૪
ડીસા ૧૦૦-૨૭૦	૧૩		ભુજ ૧૦૦૦-૧૩૦૦	૦	દામનગર ૨૦૦-૨૪૦	૦	રાજકોટ ૨૫૦-૪૦૦	૧૮૦	રાજકોટ ૪૦૦-૭૦૦	૫૧	લીમડો - મીઠો	
ગોંડલ ૨૮૦-૩૪૦	૭૭૬		ગોંડલ ૬૦૦-૮૦૦	૩	વિજાપુર ૨૫૦-૫૫૦	૬	અમરેલી ૨૫૦-૪૦૦	૬	અમરેલી ૭૦૦-૮૦૦	૪	અમરેલી ૨૦૦-૩૦૦	૩
મહેસાણા ૧૨૦-૩૦૦	૦		મુળા		ગુવાર		ભુજ ૩૦૦-૫૦૦	૦	ગોંડલ ૧૦--૨૦	૧૩	ગોંડલ ૨૦--૩૦	૨
માણસા ૧૨૦-૧૨૧	૫		ગોંડલ ૧૦--૧૫	૧	રાજકોટ ૬૦૦-૭૦૦	૧૧૩	મોરબી ૪૦૦-૫૦૦	૧૧	દાહોદ ૩૦૦-૬૦૦	૦	લસણ સુકું	
દાહોદ ૧૬૦-૩૦૦	૦		રીંગણા		અમરેલી ૩૦૦-૬૫૦	૩૫	અમદાવાદ ૩૦૦-૧૦૦૦	૦	મરચા લીલા		અમરેલી ૫૦૦-૭૦૦	૬
બટેટા દેશી			રાજકોટ ૧૮૦-૨૪૦	૧૮૨	ભુજ ૪૦૦-૮૦૦	૦	ગોંડલ ૫૦૦-૭૦૦	૮૨	રાજકોટ ૩૦૦-૫૦૦	૧૮૬	દાહોદ ૪૦૦-૧૦૦૦	૦
અમદાવાદ ૧૬૦-૩૦૦	૦		અમરેલી ૨૮૦-૫૦૦	૧૬	મોરબી ૪૦૦-૫૦૦	૧૨	મહેસાણા ૩૦૦-૮૦૦	૦	અમરેલી ૩૦૦-૪૦૦	૨૪	ભુજ ૭૦૦-૧૧૦૦	૦
બટેટા ડીસા			ભુજ ૧૦૦-૧૬૦	૦	ડીસા ૨૦૦-૩૭૦	૨૫	દાહોદ ૨૬૦-૫૦૦	૦	ભુજ ૫૦૦-૭૦૦	૦	મહેસાણા ૩૦૦-૭૦૦	૦
અમદાવાદ ૨૦૦-૩૫૦	૦		મોરબી ૧૦૦-૩૦૦	૧૭	અમદાવાદ ૩૦૦-૭૦૦	૦	સરગવો		મોરબી ૩૦૦-૫૦૦	૧૬	ડીસા ૫૦૦-૭૪૦	૫
ડુંગળી સુકી			ડીસા ૫૦-૧૫૦	૧	ગોંડલ ૬૦૦-૧૦૦૦	૧૩૮	રાજકોટ ૪૦૦-૫૦૦	૪૮	ડીસા ૩૦૦-૫૫૦	૨૫	કાચા ધાણા	
રાજકોટ ૪૦-૨૦૫	૨૭૦૦		અમદાવાદ ૧૦૦-૩૦૦	૦	મહેસાણા ૧૦૦-૬૦૦	૦	અમરેલી ૨૦૦-૩૦૦	૩	અમદાવાદ ૨૦૦-૫૦૦	૦	ભુજ ૧૦૦૦-૧૨૦૦	૦
અમરેલી ૮૦-૧૬૦	૪૦		ગોંડલ ૩૫૦-૪૫૦	૮૬૪	માણસા ૩૦૦-૬૪૦	૭૨	ગોંડલ ૧૫--૨૦	૧૨	ગોંડલ ૨૫૦-૮૫૦	૮૫૭	પાલક	
ભુજ ૧૪૦-૨૬૦	૦		દાહોદ ૧૦૦-૩૦૦	૦	દામનગર ૧૨૦-૨૦૦	૦	દાહોદ ૩૦૦-૪૦૦	૦	મહેસાણા ૧૫૦-૮૦૦	૦	ભુજ ૨૬૦-૩૬૦	૦
મોરબી ૧૦૦-૨૬૦	૬૦		દામનગર ૨૪૦-૩૦૦	૦	વિજાપુર ૧૦૦-૪૩૦	૩૦	તુરીયા		માણસા ૫૫૦-૬૦૦	૭૦	ગોંડલ ૫--૭	૩૨
ડીસા ૧૧૦-૨૬૦	૨૫		વિજાપુર ૪૦-૫૦	૩	ચોળાસીંગ		રાજકોટ ૩૦૦-૪૦૦	૪૫	દાહોદ ૪૦૦-૧૦૦૦	૦	માણસા ૩૨૦-૩૨૧	૩
અમદાવાદ ૧૦૦-૨૪૦	૦		કોબીજ		રાજકોટ ૪૫૦-૫૫૦	૧૮	અમરેલી ૨૮૦-૩૪૦	૮	દામનગર ૮૦૦-૧૦૦૦	૦	રીંગણા બાજરીયા	
મહેસાણા ૬૦-૨૨૦	૦		રાજકોટ ૨૦૦-૩૦૦	૩૫૦	દાહોદ ૩૦૦-૬૦૦	૦	ડીસા ૨૦૦-૩૭૦	૭	મકાઈ લીલી		ભુજ ૧૦૦-૩૦૦	૦
દાહોદ ૪૦-૨૬૦	૦		અમરેલી ૧૦૦-૧૮૦	૧૫	ચોળી		અમદાવાદ ૩૦૦-૬૦૦	૦	રાજકોટ ૧૮૦-૨૨૦	૧૮૪	પીતાઈ ગાજર	
ડુંગળી સૌરાષ્ટ્ર			ભુજ ૨૦૦-૨૬૦	૦	અમરેલી ૪૦૦-૬૦૦	૭	દામનગર ૨૪૦-૩૬૦	૦	ગોંડલ ૨૦૦-૩૦૦	૧૩૧	ભુજ ૭૦૦-૮૦૦	૦
અમદાવાદ ૮૦-૧૬૦	૦		મોરબી ૧૦૦-૨૬૦	૨૮	ભુજ ૨૦૦-૪૦૦	૦	પરવર		દાહોદ ૪૦૦-૪૦૧	૦	રવેયા	
ડુંગળી લીલી			ડીસા ૭૦-૧૭૦	૧૫	ડીસા ૩૦૦-૬૮૦	૧૭	અમદાવાદ ૫૦૦-૮૦૦	૦	મરચા સીમલા		અમદાવાદ ૧૬૦-૮૦૦	૦
રાજકોટ ૮૦-૨૦૦	૧૪૫		અમદાવાદ ૮૦-૨૪૦	૦	અમદાવાદ ૬૦૦-૧૫૦૦	૦	દાહોદ ૭૦૦-૧૧૦૦	૦	ભુજ ૭૦૦-૮૦૦	૦	માણસા ૨૦૦-૩૦૦	૨૦
ગોંડલ ૨૦--૩૦	૧૩		ગોંડલ ૨૦૦-૩૦૦	૪૮૪	ગોંડલ ૬૦૦-૮૦૦	૨૧૩	કાકડી		ગુંદા		વિજાપુર ૪૦-૨૦૦	૬
દાહોદ ૨૦૦-૩૦૦	૦		મહેસાણા ૧૨૦-૨૧૦	૦	મહેસાણા ૬૦૦-૧૩૦૦	૦	રાજકોટ ૨૦૦-૩૦૦	૮૬	રાજકોટ ૪૫૦-૫૫૦	૪૭	મહેસાણા ૧૨૦-૩૬૦	૦
ટમેટા			માણસા ૧૦૦-૧૨૦	૨૫	માણસા ૧૦૦૦-૧૨૦૦	૪૨	અમરેલી ૨૦૦-૨૪૦	૪	લીંબુ		કાચા મરચા (ધોલર)	
રાજકોટ ૩૪૦-૮૨૦	૪૮૦		દાહોદ ૧૦૦-૨૪૦	૦	વિજાપુર ૫૦૦-૧૦૦૦	૮	ભુજ ૧૦૦-૨૦૦	૦	રાજકોટ ૮૦૦-૨૮૦૦	૨૭૫	અમદાવાદ ૫૦૦-૭૦૦	૦
અમરેલી ૬૦૦-૧૦૦૦	૨૬૦		દામનગર ૪૦૦-૫૦૦	૦	વાલોળ		મોરબી ૧૦૦-૨૦૦	૨૦	અમરેલી ૧૫૦૦-૨૦૦૦	૧૬	ગીસોડા	
ભુજ ૬૦૦-૮૦૦	૦		વિજાપુર ૫૦-૧૫૦	૩૨	રાજકોટ ૬૫૦-૭૫૦	૨૮	ડીસા ૬૦-૧૭૦	૭	ભુજ ૧૦૦૦-૧૮૦૦	૦	ગોંડલ ૬૦૦-૮૦૦	૮૬
મોરબી ૫૦૦-૮૦૦	૪૭		ફલાવર		ગોંડલ ૮૫૦-૧૦૫૦	૧૨	અમદાવાદ ૧૨૦-૪૫૦	૦	મોરબી ૮૦૦-૨૦૦૦	૨૮	મગફળી લીલી	
ડીસા ૮૦૦-૧૦૦૦	૧૫		રાજકોટ ૪૦૦-૫૦૦	૬૫	ગીલોડા		ગોંડલ ૧૮૦-૩૮૦	૫૪૪	ડીસા ૧૪૦૦-૨૦૫૦	૭	ગોંડલ ૭૦૦-૮૦૦	૫
અમદાવાદ ૩૨૦-૮૪૦	૦		અમરેલી ૭૦૦-૧૦૦૦	૧૦	રાજકોટ ૫૫૦-૭૦૦	૩૧	મહેસાણા ૮૦-૬૦૦	૦	અમદાવાદ ૩૦૦-૬૦૦	૦	પૂંડા	
ગોંડલ ૬૦૦-૮૦૦	૫૮૮		ભુજ ૬૦૦-૭૦૦	૦	ભુજ ૫૦૦-૭૦૦	૦	માણસા ૨૮૦-૪૦૦	૩૫	ગોંડલ ૧૮૦૦-૨૮૦૦	૨૧૮	તાંજરીયો	
મહેસાણા ૨૪૦-૮૦૦	૦		ડીસા ૨૦૦-૪૬૦	૨૧	ડીસા ૪૦૦-૭૫૦	૭	દાહોદ ૨૬૦-૬૪૦	૦	મહેસાણા ૧૧૦૦-૧૨૦૦	૦	ગોંડલ ૧૦--૧૨	૪
માણસા ૭૦૦-૮૦૦	૩૬		અમદાવાદ ૨૦૦-૫૦૦	૦	અમદાવાદ ૩૦૦-૧૦૦૦	૦	વિજાપુર ૭૦-૨૪૦	૩૭	દાહોદ ૧૬૦૦-૨૦૦૦	૦	કોળુ	
દામનગર ૮૦૦-૧૧૦૦	૦		ગોંડલ ૪૫૦-૬૫૦	૧૧૦	મહેસાણા ૭૦૦-૧૧૦૦	૦	ગાજર		દામનગર ૩૦૦૦-૩૬૦૦	૦	દાહોદ ૧૬૦-૨૬૦	૦
ટમેટા પાકા			મહેસાણા ૧૦૦-૫૪૦	૦	દુધી		રાજકોટ ૨૨૦-૨૫૦	૧૩૦	આદુ		વટાણાસીંગ	
દાહોદ ૪૦૦-૮૦૦	૦		દાહોદ ૨૬૦-૫૦૦	૦	રાજકોટ ૧૮૦-૨૬૦	૧૫૫	અમરેલી ૨૫૦-૪૪૦	૪	અમરેલી ૬૦૦-૮૦૦	૫	દાહોદ ૧૭૦૦-૧૮૦૦	૦
વિજાપુર ૬૫૦-૬૫૧	૨		દામનગર ૪૦૦-૬૦૦	૦	અમરેલી ૧૦૦-૧૭૦	૧૨	અમદાવાદ ૨૦૦-૫૦૦	૦	ભુજ ૭૦૦-૮૦૦	૦	ગવારસીંગ	
સુરણ			ભીંડો		ભુજ ૬૦-૧૬૦	૦	ગોંડલ ૩૫૦-૪૫૦	૧૫૭	ડીસા ૩૦૦-૫૬૦	૫	દાહોદ ૧૪૦-૫૦૦	૦
અમરેલી ૩૦૦-૪૦૦	૩		રાજકોટ ૨૦૦-૪૦૦	૧૮૬	મોરબી ૧૦૦-૨૦૦	૧૫	દાહોદ ૪૦૦-૫૦૦	૦	ગોંડલ ૬૦૦-૮૦૦	૧૭	સવાપાલક ભાજી	
કોથમરી			અમરેલી ૩૦૦-૪૦૦	૮	ડીસા ૭૦-૧૬૦	૧૧	વટાણા		મહેસાણા ૪૦૦-૭૦૦	૦	દાહોદ ૧૬૦-૩૦૦	૦
રાજકોટ ૪૦૦-૮૦૦	૮૨		ભુજ ૨૦૦-૫૦૦	૦	અમદાવાદ ૧૦૦-૩૦૦	૦	રાજકોટ ૮૦૦-૧૦૦૦	૨૦૦	દાહોદ ૩૦૦-૬૦૦	૦	ચોળા ભાજી	
અમરેલી ૬૦૦-૮૦૦	૬		મોરબી ૨૦૦-૩૦૦	૧૭	ગોંડલ ૨૦૦-૩૨૦	૪૭૦	ગોંડલ ૧૬૦૦-૧૮૦૦	૧૧	દામનગર ૪૦૦-૬૦૦	૦	દાહોદ ૧૪૦-૩૦૦	૦
ડીસા ૪૦૦-૬૪૦	૮		ડીસા ૨૦૦-૪૬૦	૨૧	મહેસાણા ૧૦૦-૩૦૦	૦	ગલકા		ફુદીનો		ભથ્થા	
							રાજકોટ ૧૬૦-૨૭૦	૭૫	અમરેલી ૪૦૦-૬૦૦	૧	વિજાપુર ૫૦-૨૫૦	૪૭

સામાન્ય રીતે બી. ટી. કપાસને ૧૨૦ X ૪૫ સે. મી. ના અંતરે વાવેતર કરવામાં આવે છે. જેમાં હેક્ટરે ૧૮૫૧૮ છોડ આવે છે. ધનિષ્ઠ ખેતીમાં ૮૦ X ૩૦ સે. મી. ના અંતરે વાવેતર કરતા ૩૬૦૩૬ છોડ આવતા હોય છોડની સંતુલિત વૃદ્ધિ કરવાની જરૂરિયાત ઉભી થાય છે. પિયત બી. ટી. કપાસની સંકર જાતોનું ધનિષ્ઠ ખેતી પદ્ધતિમાં (એચડીપીએસ ૮૦ X ૩૦ સે. મી.) વાવેતર કરતા ખેડૂતોને કપાસની સંતુલિત વૃદ્ધિ અને વધુ ઉપજ મેળવવા માટે કપાસની જીંડવા વિકાસની અવસ્થાએ વૃદ્ધિ નિયંત્રણ મેપીકવેટ ક્લોરાઈડ ૫૦ પીપીએમ (૦.૫ ગ્રામ સક્રિયતત્વ/૧૦ લી. પાણીમાં) નો છંટકાવ કરવાથી પાનના હરીતદ્રવ્ય, ફળાઉ ડાળીઓની સંખ્યા, જીંડવાની સંખ્યા, કપાસીયાના વજનમાં વધારો, તેમજ પાનમાં ઉત્પન્ન થયેલ ખોરાકનું જીંડવામાં મહત્તમ પરિવહન થતા ઉત્પાદનમાં વધારો થાય છે.

નિંદામણ અને આંતરખેડ :

કપાસના પાકમાં શરૂઆતની વૃદ્ધિ અવસ્થાએ બે મહિના ખેતર નિંદામણ મુક્ત રાખવું ખુબ જ જરૂરી છે. જેના માટે હાથથી નિંદામણ કરવું અથવા

કપાસની ધનિષ્ઠ ખેતીમાં વૃદ્ધિ નિયંત્રકનો ઉપયોગ

જરૂરિયાત મુજબ ગાળાફેર કરી આંતરખેડ કરવી જોઈએ અથવા વાવણી બાદ ૨૦ થી ૨૧ દિવસે (પોસ્ટ-ઈમરજન્સ) નિંદામણનાશક ક્વીઝાલોફોપ-ઈથાઈલ ૫ ઈ. સી. ૧૬ મિલી અથવા ફીનાક્સાપ્રોપ-પી-ઈથાઈલ ૮ ઈ.સી. ૧૧ મિલી અથવા પાયરીથાઇબેક સોડીયમ ૧૦ ઈ. સી. ૨૫ મિલી દવા ૧૦ લીટર પાણીમાં ભેળવી છંટકાવ દ્વારા નિંદામણ નિયંત્રણ કરી શકાય છે.

પિયત :

વરસાદની ઋતુમાં જમીનમાં ભેજની ખેંચ પડે ત્યારે પિયતની સગવડ હોય તો જરૂરિયાત મુજબ પિયત આપવું જોઈએ. એકાંતરે ચાસમાં પિયત આપવાથી પાણીનો બચાવ થાય છે. કપાસમાં ટપક પદ્ધતિથી પાણી આપવાથી પિયત વિસ્તાર વધારી શકાય છે અને ૩૦-૩૫ ટકા પાણી બચાવી વધુ વિસ્તારમાં પાકનું વાવેતર કરી વધારે ઉત્પાદન લઈ શકાય છે. કપાસમાં જીંડવાના વિકાસ વખતે ભેજની અછત ન રહે તેની કાળજી રાખવી જોઈએ. કપાસના પાકમાં પુષ્કળ ફુલ, ભમરી કે જીંડવા આવેલા હોય તે સમયે પિયત આપવું હિતાવહ નથી.

પાકને વધુ પિયત આપવાથી થતા ગેરફાયદા :

૧. વધુ પડતા પિયતથી જમીનનો બાંધો બગડે છે જેથી જમીનના રસાયણિક, ભૌતિક તેમજ જૈવિક ગુણધર્મો પર માઠી અસર થાય છે.

૨. જમીનમાં ક્ષારોનું પ્રમાણ ઉપલી સપાટી પર આવે છે અને લાંબા સમયે જમીન ભાષ્મિક કે ક્ષારીય બનતી હોય છે.

૩. વધારે પડતા પિયતથી પોષક તત્વો મૂળની પહોંચ બહાર નીચેના પડમાં નીતરી જાય છે.

૪. વધુ પડતા પિયતથી નિંદામણનો પ્રશ્ન ઉભો થાય છે. નિંદામણ કરવું મુશ્કેલ બને છે અને નિંદામણ વધુ ઉગી નીકળે છે.

૫. વધુ પડતા પિયતથી રોગ જીવાતનો ઉપદ્રવ વધે છે.

૬. પાકનું ઉત્પાદન ખર્ચ વધે છે.

પાકને ઓછા પિયત આપવાથી :

૧. જરૂરિયાત કરતા ઓછું પિયત આપવાથી પાક ઉત્પાદન ઘટે છે.

૨. પાકની ગુણવત્તા ઘટે છે અને આર્થિક વળતર ઓછું મળે છે.

૩. ઘણી વખતે બિલકુલ ઉત્પાદન મળતું નથી.

કપાસના પાકમાં આવતી

જીવાતો અને તેનું નિયંત્રણ :

કપાસના પાકમાં આવતી ચુસીયા પ્રકારની જીવાતો પાનમાંથી રસ ચુસીને નુકસાન કરે છે જેને લીધે પાન ચીમળાઈ જાય છે અને છોડ ની વૃદ્ધિ અટકી જાય છે. બી. જી. -૨ કપાસમાં સામાન્ય રીતે લીલી ઈયળ, લશ્કરી ઈયળ અને ટપકાવાળી ઈયળનું નિયંત્રણ થઈ જાય છે. પરંતુ બી. ટી. કપાસમાં ગુલાબી ઈયળ સામે પ્રતિકારકશક્તિ ઘટી જતા સંકલિત જીવાત નિયંત્રણનો અભિગમ અપનાવવો ખુબ જરૂરી છે. જ્યારે કોઈ પણ ચુસીયા પ્રકારની અને ઈયળ વર્ગની જીવાતો ક્ષમ્યમાત્રા વટાવે ત્યારે કોઠા-૧ પ્રમાણે કોઈપણ એક દવાનો છંટકાવ કરવો.

જી.આર. ગોહિલ, સહ વિસ્તરણ શિક્ષણ નિયામક
વિસ્તરણ શિક્ષણ નિયામકની કચેરી જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ ફોન. ૮૨૭૫૭ ૦૮૩૪૨

ગૌચર અભિયાન અંતર્ગતની વિશેષ સુવિધાઓ

ડૉ. વલ્લભભાઈ કથીરિયા
પૂર્વ અધ્યક્ષ રાષ્ટ્રીય કામઘેનુ આયોગ,
પૂર્વ કેન્દ્રીય મંત્રી,
ભારત સરકાર.
મો.૯૦૯૯૩ ૭૭૫૭૭

એકવાર સંપૂર્ણ થા તો પર્યાપ્ત માત્રામાં ગૌચર જમીન ચરિયાણ લાયક બની જાય પછી આગળ પર અન્ય સુવિધાઓ પણ ઉભી કરી શકાય. જરૂરિયાત મુજબ ઠેકાણે ઠેકાણે પાણી માટે હવાડા, દિવસ

દરમ્યાન તડકાથી બચવા નાના-મોટા શેડ, પાણી માટે બોર, ફૂલો કે ટાંકો, એકાદ ખુણામાં બાળ-કિંડાગણ, વડીલોને બેસવા માટે બેંચીઝ, પક્ષીઘર, ઘાસચારા માટે ગોડાઉન, ગૌપાલક, મેનેજમેન્ટ માટે સ્ટાફ ક્વાર્ટર્સ વગેરે સુવિધાઓ આવકના સ્ત્રોત મુજબ ધીમે ધીમે ઉભી કરી શકાય. ગૌચર સુધારણા દરમ્યાન ખુબજ મોટો પ્લોટ હોય તો ત્રણ-ચાર ભાગ પાડી યા તો ગામમાં બે ત્રણ કે ચાર જગ્યાએ ગૌચર હોય તો અલગ અલગ ગૌચરને " જેટ " સીસ્ટમ ગોઠવી પાણીની સુવિધા ઉપલબ્ધ કરાવી સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન લીલું ઘાસ ચરીયાણ માટે મળી રહે તેવી વ્યવસ્થા ગોઠવી શકાય. એક પ્લોટમાં પશુઓ ચરિયાણ પુરું કરે પછી બીજા પ્લોટમાં ચરવા માટે છોડવામાં આવે. ત્યાં સુધી પ્રથમ પ્લોટમાં પાણીની સુવિધા આપી

પુન : ઘાસ ઉગાડવાની પ્રક્રિયા થઈ શકે.

ખર્ચની જોગવાઈ :

જલ્લા ગ્રામ વિકાસ એજન્સી દ્વારા " મનરેગા " સ્કીમ હેઠળ ગૌચર જમીનને ચોખ્ખી કરી શકાય. વન વિભાગ ફરતા વૃક્ષોનું વાવેતર કરશે. સિંચાઈ ખાતુ નાના મોટા ચેકડેમ-તળાવમાં મદદરૂપ થશે. ફેન્સીંગ, પાણીની સુવિધા માટે મદદ કરશે.

દાતાઓનો સહયોગ :

ગ્રામ ગૌચર વિકાસ સમિતિ દાતાઓનો સહકાર લઈ શકશે. દાતાઓ જેસીબી -ટ્રેક્ટર આપી જમીન ચોખ્ખી કરી ગૌચર સુધારણાનાં કાર્યમાં પૂણ્યશાળી બની શકે. શ્રેષ્ઠીઓ અન્ય વિશેષ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરવામાં મદદરૂપ થશે. જેથી એક આદર્શ ગૌચર નિર્માણના કાર્યમાં તેઓ સહભાગી બની પુણ્ય કમાઈ શકશે.

ઉદાહરણ રૂપ ગોચરો :

ગુજરાતમાં ગૌશાળા અને પાંજરાપોળોઓનો ગૌરવપૂર્ણ ઇતિહાસ છે. ગૌરસેવકો અને ગૌભક્તો સ્વયંભૂ ગૌસેવાના પૂણ્ય કાર્યમાં કાર્યરત છે. અનેક ગામોમાં આવા ગૌપ્રતી કાર્યકર્તાઓ દ્વારા ગૌચર સુધારણાનું કામ કરવામાં આવેલ છે. ધર્મજ, મંડવીકપુર, બેટ દ્વારકા, રાણા

કંડોરણા, ચુડવા, ખડીયા, માલપરા, મોરબી, વાંકાનેર, વઢવાણ, ઘાંઘ્રા, ઊંઝા, ઈડર, જેવા અનેક ગામોમાં સ્વયંભૂ કોઠાસુઝ થી શ્રેષ્ઠ ગૌચર સુધારણાના ઉત્તમ પ્રયોગો વિદ્યમાન છે. ધામણ, જંજવોથી માંડી આધુનીક પ્રકારના ઘાસના અનેક બિયારણો છાંટી ચરિયાણ ઘાસની સુવિધા ઉભી કરી છે. તો ક્યાંક જમીન ખેતી લાયક હોવાથી ખેડ કરી જુવાર, બાજરો, જંજવો, મકાઈ જેવા ઘાસચારાના પાકો લેવામાં આવે છે. જેનો ઉપયોગ લીલા અને સુકા ઘાસચારા તરીકે કરીને ગાયોનું પાલન-પોષણ ઉત્તમ રીતે કરવામાં આવે છે.

ટૂંકમાં ગામડે ગામડે હયાત ગૌચર અને પડતર જમીનમાં ઘાસચારો ઉગાડવાનું ભગીરથ કાર્ય સૌએ સાથે મળી સમાજના સહયોગથી ઉપાડવાનો સમય પાકી ગયો છે.

મગફળીમાં વેચવાલીનાં અભાવે ભાવ ઘટાડાને બ્રેક લાગી

કૃષિ સંવાદદાતા તા.૧૨

ઉનાળુ મગફળીની આવકો ખાસ આવતી નથી અને નાફેડની નવી મગફળીનાં ભાવ પણ ઊંચા હોવાથી પીઠાઓમાં આજે ખરીફ મગફળીનાં ભાવમાં સરેરાશ સ્થિરતાનો માહોલ જોવા મળ્યો હતો. આગામી દિવસોમાં મગફળીની બજારમાં વેચવાલી કેવી આવે છે અને સીંગાણો-તેલનાં ભાવ કેવા રહે છે તેનાં ઉપર જ સમગ્ર બજારનો આધાર રહેલો છે.

મગફળીનાં બ્રોકરો કહે છે કે વર્તમાન સંજોગોમાં સરેરાશ બજારમાં ખાસ કોઈ વેચવાલી આવે તેવી ધારણાં નથી. નાફેડની મગફળી રૂ.૧૩૫૦ આસપાસ ઘરે પડે છે, જૂની મગફળી પણ રૂ.૧૨૩૦થી ૧૨૫૦માં પડે છે, જેને પગલે ખુલ્લા બજારમાં

મગફળીનાં ભાવ બહુ નીચા આવી જાય તેવી ધારણાં નથી. આગામી દિવસોમાં મગફળીની બજારમાં લેવાલી કેવી રહે છે તેનાં ઉપર જ સમગ્ર બજારો આધાર રહેલો છે. ઉનાળુની આવકો હવે દશેક દિવસમાં ચાલુ થાય તેવા સંજોગો છે, જોકે આ વર્ષે એક પણ સેન્ટરમાં સિઝન લાંબી ન ચાલે તેવી પણ સંભાવનાં છે.

રાજકોટમાં ૬૦૦૦ ગુણીની આવક હતી અને ૬૦૦૦ ગુણીનાં વેપાર થયા હતાં. ભાવ ૨૪ નંબર રોહીણી, ૩૭

● મગફળીની બજારમાં સરેરાશ ભાવ બે તરફી વધઘટે અથડાય રહે તેવી ધારણાં

નંબરમાં રૂ.૧૧૦૦થી ૧૨૨૫, ૩૮ નંબરમાં રૂ.૧૧૦૦થી ૧૨૪૫ અને જી-૨૦નાં ભાવ રૂ.૧૨૦૦થી ૧૩૨૦ અને બીટી ૩૨ નંબર કાદરીમાં રૂ.૧૧૫૦થી ૧૨૮૦નાં ભાવ હતાં.

ગોંડલમાં ૧૭ ગુણીની આવક હતી અને ૧૬ હજાર ગુણીનાં

વેપાર હતાં. ભાવ જી-૨૦માં રૂ.૧૨૦૦થી ૧૩૪૦, ૩૭ નંબરમાં રૂ.૧૧૦૦થી ૧૨૦૦, ૩૮ નંબરમાં રૂ.૧૧૦૦થી ૧૩૦૦ અને ૨૪ નંબરમાં રૂ.૧૧૫૦થી ૧૩૦૦નાં ભાવ હતાં.

સીંગાણાનાં ભાવ સ્ટેબલ રહ્યાં હતાં. કોમર્શિયલની બજારમાં ટને રૂ.૫૦૦ ઘટીને રૂ.૮૪,૫૦૦નાં ભાવ હતાં. જાવા-ટીજેમાં હજી ખાસ કોઈ મોટી મુવમેન્ટ દેખાતી નથી. આગામી દિવસોમાં સીંગાણાની બજારનો આધાર

ઉનાળુ મગફળીની આવકો કેવી રહે છે તેનાં ઉપર રહેલો છે.

બાજરીનાં ભાવમાં ક્વિન્ટલે રૂ.૨૦થી રપનો ઘટાડો: મહારાષ્ટ્રની આવકો ઘટી

કૃષિ સંવાદદાતા તા.૧૨

બાજરીનાં ભાવમાં સરેરાશ નરમાઈ હતી. નવી બાજરીની ખાસ વધતી નહોતી, પરંતુ સામે લેવાલી ઊંચા ભાવથી નથી. મહારાષ્ટ્ર અને રાજસ્થાનની બાજરીનાં વેપારો આજે ખાસ હતા નથી. દેશાવરની બાજરી રાજકોટ સહિતનાં સેન્ટરમાં પહોંચતા ચાર-પાંચ દિવસ લાગે છે અને ગુજરાતની બાજરી એક દિવસમાં લોડિંગ થઈ જતી હોવાથી અત્યારે તેની લેવાલી એકદમ ઓછી છે.

બાજરીની રાજકોટમાં ૧૫૦ કટ્ટાની આવક સામે ભાવ રૂ.૪૦૦ થી ૫૩૦નાં હતાં. બિલ્ડીનો ભાવ રૂ.૨૫૦૦થી ૨૬૦૦નો હતો. કેટલફીડનો ભાવ રૂ.૨૧૦૦ હતો.

સૌરાષ્ટ્ર પહોંચમાં મહારાષ્ટ્રની બાજરી ત્રણ ટકા વટાવ સાથે રૂ.૨૫૭૫-૨૬૦૦નાં ભાવ હતાં. રાજસ્થાનની જૂની બાજરીનાં ભાવ રૂ.૨૬૦૦ પહોંચનાં ભાવ હતાં.

ડીસામાં ૧૦૦ બોરીની આવક સામે ભાવ રૂ.૪૩૬થી ૪૮૦નાં હતાં.

દહેગામમાં ૪૦૦ બોરીની પીઠામાં અને ડાયરેક્ટ મિલમાં ૪૦૦ બોરીનાં વેપાર હતાં. ભાવ પીઠામાં રૂ.૪૫૩થી ૪૬૨નાં હતાં. જ્યારે બિલ્ડીનો ભાવ રૂ.૨૫૨૫થી ૨૫૫૦ હતા. અન્ય બ્રાન્ડેડ શોર્ટેક્સમાં રૂ.૨૬૦૦નાં

● નવી બાજરીની આવકો ડીસા બાજુ શરૂ થતા હજી દશેક દિવસ લાગશે

ભાવ હતાં. શોર્ટેક્સમાં ગઈકાલની તુલનાએ રૂ.૧૦૦ નીકળી ગયાં છે.

રાજકોટમાં જુવારની ૨૦૦ કટ્ટાની આવક હતી અને ભાવ સફેદ મિડીયમમાં રૂ.૫૭૦થી ૬૦૦, સુપરમાં રૂ.૬૨૦થી ૬૫૦ અને પ્રિમિયમ ક્વોલિટીમાં રૂ.૬૬૦થી ૬૮૦નાં ભાવ હતાં. પીળીમાં રૂ.૪૦૦થી ૪૩૦ અને લાલ નવીમાં રૂ.૫૦૦થી ૫૫૦નાં ભાવ હતાં. બિલ્ડીનો ભાવ રૂ.૩૪૫૦ આસપાસ નવીનો હતો.

ઉનાળુ તલની આવકોને પગલે તલમાં સરેરાશ રૂ.૨૦થી રપનો ઘટાડો

કૃષિ સંવાદદાતા તા.૧૨

તલની બજારમાં નરમાઈનો માહોલ જોવા મળી રહ્યો છે. ગુજરાતમાં ઉનાળુ તલનો પાક આ વર્ષે ઓછો છે, પરંતુ નવા તલની આવકો હવે ધીમી ગતિએ શરૂ થવા લાગી હોવાથી ભાવમાં સરેરાશ મણે રૂ.૨૦થી રપનો ઘટાડો જોવા મળ્યો હતો.

ગુજરાતમાં સફેદ તલની આવકો આજે ૧૫૦૦ ગુણીની થઈ હોવાનો અંદાજ છે, જ્યારે રાજકોટમાં ૫૦૦થી ૫૫૦ બોરીની આવક થઈ હતી. ભાવ રૂ.૧૮૦૦થી રૂ.૧૬૦ સુધીનાં બોલાતાં હતાં. ઊંઝામાં બેસ્ટ માલો રૂ.૧૮૦૦થી ૨૦૫૦માં ખપ્યાં હતાં.

રાજકોટનાં એક અગ્રણી બ્રોકરે જણાવ્યું હતું કે આંધ્ર-તેલંગાણાની આવકો થઈ રહી છે. સરેરાશ ગુજરાત પહોંચમાં નેચરલ ૮૮.૧માં રૂ.૧૦૦ પ્રતિ કિલોનાં ભાવથી વેપારો થઈ રહ્યાં છે. આ વર્ષે ત્યાં ૧૦થી ૧૫ દિવસ આવકો વહેલી છે. સરેરાશ ૩૦ હજાર ગુણીની આવકો ત્યાં થાય છે.

ગુજરાતમાં પણ ઉનાળુ તલનાં વાવેતર ૩૦ ટકા ઓછા થયા હોવાનો અંદાજ છે.

કાળા તલનાં ભાવ સરેરાશ ટકેલા રહ્યાં હતાં અને આવકો ખાસ નહોતી. ઓલ ગુજરાત ૩૦૦ ગુણીની થઈ હતી. કાળા તલમાં પોર્ટ ડિલીવરીનાં ભાવ ૮૮-૧માં રૂ.૧૧૭ અને હલ્દમાં રૂ.૧૩૭નાં ભાવ હતાં.

પ્રોપર્ટીની જાહેરાત બુક કરો માત્ર એક કોલ માં..

પ્રોપર્ટી વેચવા અથવા ભાડે આપવા માટે કોમોડિટી વર્લ્ડ / કેપિટલ વર્લ્ડમાં માત્ર એક કોલ થી સરળતાથી જાહેરાત બુક કરો અને મેળવો

૧૦% ડિસ્કાઉન્ટ

મોબાઈલ- ૭૫૬૭૧૩૩૩૭૭

બનાવો પોતાના લોકોનો જન્મદિવસ સુપર સ્પેશલ

કૃષિ પ્રભાતમાં જાહેરાત આપીને

મોબાઈલ - ૭૫૬૭૧૩૩૩૭૭

સાઈઝ - ૧૦" માત્ર ૧૧૦૦ રૂપિયામાં...